
Souhrnná teritoriální informace Srbsko

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Bělehradě (Srbsko) ke dni 10. 5. 2020 11. 5. 2020 14:05

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

---

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.12)
3. Vztahy země s EU (s.18)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.22)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.43)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.47)
7. Kontakty (s.57)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Srbská republika vznikla jako následnický stát někdejšího soustátí Srbska a Černé Hory po vyhlášení nezávislosti Černé Hory v červnu 2006. Politickým systémem Srbské republiky je parlamentní demokracie. Srbský parlament je jednokomorový.

Vlajka:

Státní znak:

Podkapitoly:

- 1.1. [Oficiální název státu, složení vlády](#)
- 1.2. [Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení \(vč. národnosti, náboženských skupin\)](#)
- 1.3. [Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let \(nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti\). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.](#)
- 1.4. [Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let](#)
- 1.5. [Platební bilance \(běžný, kapitálový, finanční účet\), devizové rezervy \(za posledních 5 let\), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba](#)
- 1.6. [Bankovní systém \(hlavní banky a pojišťovny\)](#)
- 1.7. [Daňový systém](#)

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Oficiální název státu:

- v češtině - Srbská republika
- v srbsštině - Republika Srbija, Република Србија
- v angličtině - Republic of Serbia
- zkratka - RS

Složení vlády:

Dne 29. června 2017 byla srbským parlamentem schválena nová vláda.

V současné době má srbská vláda 18 resortů a 22 členů, z nichž čtyři mají funkci místopředsedy a tři zastávají ministerskou funkci bez portfeje:

- Předseda vlády – **Ana Brnabić** (SNS)
- První místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí - **Ivica Dačić** (SPS)
- Místopředseda vlády a ministr vnitra - **Nebojša Stefanović** (SNS)
- Místopředseda vlády a ministr obchodu, cestovního ruchu a telekomunikací - **Rasim Ljajić** (SDPS)
- Místopředsedkyně vlády a ministryně výstavby, dopravy a infrastruktury – **Zorana Mihajlović** (SNS)
- Ministr financí – **Siniša Mali** (SNS)

- Ministr hospodářství – **Goran Knežević** (SNS)
- Ministr zemědělství, lesnictví a vodního hospodářství – **Branislav Nedimović** (SNS)
- Ministr životního prostředí - **Goran Trivan** (SPS)
- Ministr hornictví a energetiky - **Aleksandar Antić** (SPS)
- Ministryně spravedlnosti – **Nela Kuburović** (SNS)
- Ministr pro veřejnou správu a místní samosprávu – **Branko Ružić** (SPS)
- Ministr obrany – **Aleksandar Vulin** (Hnutí socialistů)
- Ministryně pro evropskou integraci- **Jadranka Joksimović** (SNS)
- Ministr školství, vědy a technologického rozvoje – **Mladen Šarčević** (nestraník)
- Ministr zdravotnictví - **Zlatibor Lončar** (SNS)
- Ministr práce, zaměstnanosti a pro veterány a sociální otázky – **Zoran Djordjević** (SNS)
- Ministr mládeže a sportu - **Vanja Udovičić** (SNS)
- Ministr kultury a informací – **Vladan Vukosavljević** (nestraník)
- Ministryně bez portfeje, odpovědná za demografii a populační politiku - **Slavica Djukić-Dejanović** (SPS)
- Ministr bez portfeje, odpovědný za regionální rozvoj a koordinaci činnosti veřejných podniků – **Milan Krkobabić** (PUPS)
- Ministr bez portfeje, odpovědný za inovace a technologický rozvoj – **Nenad Popović** (Srbská lidová strana)

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

Podle posledního oficiálního sčítání lidu v RS z roku 2011 činí celkový počet obyvatel 7 186 862. Do tohoto sčítání ale nebylo zahrnuto Kosovo. Průměrná hustota osídlení v RS činila cca 91,9 obyvatel na km².

Průměrný roční přírůstek obyvatel byl v posledním období záporný a dosahoval hodnoty -4,7 promile, v samotném roce sčítání (2011) to však bylo 25,2 promile. Průměrný dožitý věk obyvatel Srbska dosáhl 75,3 roku - 77,1 roku u žen a 71,3 roku u mužů.

Demografická křivka

věk	podíl v populaci
0-14 let	14.8% (mužů 549,469/žen 515,988)
15-24 let	11.6% (mužů 432,471/žen 407,367)
25-54 let	41.6% (mužů 1,512,888/žen 1,488,099)
55-64 let	14.7% (mužů 511,516/žen 551,117)
65 let a více	17.2% (mužů 508,751/žen 732,098)

Národnostní složení

národnost	podíl (%)
-----------	-----------

Srbové	83,3
Maďaři	3,5
Bosňáci a Muslimové	2,0
Romové	2,0

Náboženské složení

náboženství	podíl (%)
pravoslavní	84,5
katolíci	4,9
muslimové	3,1
ateisté	1,1
protestanti	0,9
ostatní	5,5

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

Základní makroekonomické údaje 2015–2019

	2015	2016	2017	2018	2019
HDP (mil. EUR)	35 716	36 723	39 183	42 855	45 908
Reálný růst HDP (%)	1,8	3,3	2,0	4,4	4,2
HDP/obyvatele (EUR)	5 034	5 203	5 581	6 110	6 545
Inflace – index spotřebitelských cen (%)	1,5	1,6	3,0	2,0	1,9

Míra nezaměstnanosti (%)	17,7	15,3	13,5	12,7	10,4
Vývoz (mil. EUR)	15 728	17 385	19 312	21 166	23 398
- vývoz (%)	8,8	10,5	11,1	9,6	10,5
Dovoz (mil. EUR)	18 643	19 597	22 343	25 257	27 966
- dovoz (%)	3,0	5,1	14,0	13,0	10,7
Bilance BÚ (mil. EUR)	-1 234	-1 075	-2 051	-2 076	-3 166
- bilance k HDP (%)	-3,5	-2,9	-5,2	-4,8	-6,9
Veřejný dluh (% HDP)	70,0	67,8	57,9	53,7	52,0
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-3,5	-1,2	1,1	0,6	-0,2
Průměrný směnný kurs RSD/EUR	120,73	123,12	121,34	118,27	117,85
Průměrná mzda (EUR)	367,9	374,5	383,9	419,7	509,9

Zdroj: Statistický úřad Srbska

Srbská makroekonomika vykazovala do vypuknutí pandemie koronaviru Covid-19 značně **pozitivní výsledky**. **Statistická data** zveřejněná koncem března 2020 uváděly **nárůst HDP za rok 2019 na úrovni 4,2 %**, což patří mezi nejlepší hospodářské výsledky v Evropě. Rovněž prognóza na rok 2020 byla značně optimistická (cca 3,5-4,0 %). Výsledky ale samozřejmě nyní výrazně negativně ovlivní očekávané zpomalení růstu evropské i světové ekonomiky.

Kladně hodnotila Srbsko rovněž například zpráva výkonného výboru Mezinárodního měnového fondu (MMF), která na základě evaluační mise ve dnech 24. – 28. února 2020 konstatovala, že úspěšně byl finalizován další přezkum výsledků srbského hospodářského programu. Experti MMF již dříve potvrdili makroekonomickou prognózu indikující hospodářský nárůst v roce 2019 na 4,2 %, což bylo podpořeno údaji za 4. čtvrtletí, které vykazovalo výrazný hospodářský nárůst s dynamikou až k 6,2 %. Pozitivní vývoj vykázal zejména sektor stavebnictví (+35 %), zemědělství, průmyslu a služeb, atd.

Předpověď MMF na rok 2020 byla v únoru ještě na růst HDP o 4,0 %. Tato vize byla v dubnové zprávě v důsledku pandemie přehodnocena a nyní se očekává naopak propad HDP pro letošní rok o -3 %, s tím že v příštím roce by již mohlo dojít opět k výrazné expanzi HDP o +7,5 %.

Rozvoji ekonomiky Srbska bezesporu přispíval **program ekonomických reforem pro období 2019 – 2021**. Tento strategický dokument, který široce reflektoval i úsilí o budoucí členství v Evropské unii a doporučení Mezinárodního měnového fondu (MMF), byl zaměřen především na zachování finanční stability, podporu vyššího ekonomického růstu, snižování veřejného dluhu, tvorbu pracovních míst a zlepšování životní úrovně. Strukturální a institucionální reformy byly dále cílené srbskou vládou na reformy státem vlastněných společností, na zkvalitnění podmínek na trhu s energií, dopravou, na zlepšení podnikatelského prostředí, atd.

Na tento dokument navazoval také další významný **ambiciózní plán nazvaný „Serbia 2025“**. Pětiletý investiční plán mj. pracoval s předpokladem další expanze srbské ekonomiky. Jednalo se například o investice v objemu 14 mld. EUR, tj. cca 350 mld. CZK, navýšení průměrných platů na 900 EUR/měs. (z dosavadních 460 EUR), stabilní devizový kurz v rozpětí 117 – 120 RSD. Do dopravní infrastruktury a železnic mělo Srbsko investovat více než 9 mld. EUR, tj. 225 mld. CZK.

Významným faktorem posilujícího národního hospodářství bylo především **oživení zahraničního obchodu**. V porovnání statistických dat za posledních deset let je zřejmé, že podíl exportu na HDP se navýšil téměř dvakrát (z 28,4 % v roce 2008 na 50,9 % v roce 2019). Za 2019 došlo celkovým objemem 41,4 mld. EUR k navýšení o 8,4 %. Nárůst vývozních aktivit přitom dosáhl 7,7 % a u dovozu o 8,9 %. Klíčovými obchodními partnery pro Srbsko jsou Německo, Itálie a Rusko. Z přehledu hlavních silových společností vývozu ze Srbska lze uvést ocelárnu HBIS Group Serbia (dříve Železárna Smederevo, čínský konglomerát HBIS), automobilku FCA Serbia (italsko-americká společnost Fiat Chrysler) a pneumatikárnu Tigar Tyres v Pirotu (francouzská firma Michelin).

Posilování ekonomické výkonnosti před vypuknutím pandemie dokládají i další makroekonomické faktory. Například vysoká expanze průmyslové výroby (7,6 % - únor 2020), minimální **inflace**, a to na úroveň 1,3 % p.a. (březen 2020). Měnová politika by měla zůstat zachována i nadále. Devizové rezervy Národní banky Srbska (NBS) dosáhly koncem března 2020 hodnoty 13,11 mld. EUR.

Pozitivní změny jsou avizovány též z hlediska oficiálně vykazované **nezaměstnanosti**, která se nyní pohybuje již v jednociferné hodnotě. Ekonomové prozatím nepředpokládají, že by koronavirová pandemie se výrazněji v odstupu několika měsíců promítla na srbském pracovním trhu.

Další statistické údaje:

Veřejný dluh Srbska k 31. 12. 2019 činil 23,94 mld. EUR, tj. 52 % HDP. Nejnižší podíl veřejného dluhu byl zaznamenán v r. 2008, kdy dosáhl výše 28,3 % HDP, resp. 8,78 mld. EUR. Nejvyšší podíl byl v r. 2000, kdy dosáhl výše 201,2 % HDP.

Ekonomové velmi kladně hodnotí **kladný rozpočtový přežitek**, který za loňský rok dosáhl hodnoty 12,8 mld. RSD. Celkové příjmy dosáhly 1.274,6 mld. RSD, zatímco výdaje činili 1.261,8 mld. RSD.

Rating uváděný společností Standard and Poor (S&P) byl v závěru roku 2019 zvýšen z úrovně „BB“ na „BB+“ (což má

např. Chorvatsko) a tento rating byl znovu v březnu 2020 potvrzen. Obdobné hodnocení oznámila rovněž společnost FitchRatings. Mezi hlavními podpůrnými argumenty jsou uváděny udržování fiskální disciplíny a cenové stability, pokračující posilování bankovního sektoru a zlepšování obchodního prostředí.

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

Státní rozpočet Srbska v období 2015–2019 (mil. RSD)

	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy	1 694 831,1	1 842 651,8	1 973 402,7	2 105 266,9	2 278 558,4
Výdaje	1 843 965,5	1 896 659,3	1 921 100,1	2 073 041,8	2 289 671,9
Deficit/přebytek	-149 134,3	-54 007,5	+52 302,6	+32 225,1	-11 113,5

Zdroj: Národní banka Srbska

V průběhu posledních pěti let, tzn. 2015 - 2019, je zřetelný velmi silný nárůst konsolidovaných veřejných příjmů, což přispělo k tomu, že v letech 2017 a 2018 vykázalo Srbsko dokonce kladnou fiskální bilanci.

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

Platební bilance za období 2015-2019 (v mil. EUR)

	2015	2016	2017	2018	2019
BĚŽNÝ ÚČET	-1 234	-1 075	-2 051	-2 076	3 160
Obchodní bilance	-3 645	-3 119	-3 997	-5 085	-5 616
Bilance služeb	729	907	966	995	1 049
Bilance prvotních důchodů	-1 658	-2 022	-2 533	-2 182	-2 477
Bilance druhotných důchodů	3 340	3 159	3 514	4 197	3 884

KAPITÁLOVÝ ÚČET	-18	-10	5	-7	-112
FINANČNÍ ÚČET	-920	-535	-1 648	-1 743	-3 060
PZI	-1 804	-1 899	-2 418	-3 157	-3 583
Portfoliové investice	289	917	827	913	-188
Finanční deriváty	2	9	-21	21	0
Ostatní investice	426	740	-265	-644	-1 162
Rezervní aktiva	166	-302	228	1 123	1 873
CHYBY A OPOMENUTÍ	332	549	398	339	212

Zdroj: Národní banka Srbska

Stav devizových rezerv Srbska ke konci daného období (mil. EUR)

	2015	2016	2017	2018	2019
Národní banka	10 378	10 205	9 962	11 262	13 378
Komerční banky	1 435	1 557	1 111	1 633	1 511
Celkem	11 813	11 761	11 072	12 895	14 889

Zdroj: Národní banka Srbska

Zahraniční dluh Srbska dle věřitele v období 2015–2019 (mil. EUR)

	2015	2016	2017	2018	2019
CELKOVÝ DLUH	26 234	26 494	25 736	26 662,2	28 417,9
STŘEDNĚDOBÝ A DLOUHODOBÝ DLUH	25 903	25 789	24 821	25 233,9	26 482,5
KRÁTKODOBÝ	303	690	889	1 401,4	1 929,0

DLUH					
------	--	--	--	--	--

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Bankovní systém Republiky Srbsko je postaven na standardním modelu. Působí zde jedna státní centrální banka ([Národní banka Srbska - NBS](#)) a řada komerčních bank. Komerční banky provádějí svoji činnost samostatně a pod dozorem státního bankovního dozoru.

Největší banky v Srbsku podle celkových aktiv k 31. 12. 2019 (mil. RSD)

Název banky	Celková aktiva
Banca Intesa a.d. Beograd	574 218
Komercijalna banka a.d. Beograd	389 695
Unicredit Bank Srbija a.d. Beograd	417 137
Raiffeisen banka a.d. Beograd	284 249
Société Générale banka Srbija a.d. Beograd	300 960
Agroindustrijsko komercijalna banka AIK banka a.d. Beograd	192 579
Eurobank a.d. Beograd (dříve Eurobank EFG)	163 028
Erste Bank a.d. Novi Sad	192 538
Banka Poštanska štedionica a.d. Beograd	162 545
Vojvođanska banka a.d. Novi Sad	125 353
Sberbank Srbija a.d. Beograd (dříve Volksbank)	113 284
Addiko Bank a.d. Beograd (dříve Hypo Alpe-Adria)	94 473
ProCredit Bank a.d. Beograd	108 864
Crédit Agricole banka Srbija a.d. Novi Sad	94 403
OTP banka	78 401

Zdroj: Národní banka Srbska

Na srbském trhu dále působí tři banky, jejichž aktiva jsou ve výši 30-55 mld. RSD (Direktna Bank, NLB banka a Halkbank), šest bank, které disponují aktivy v rozmezí 10-30 mld. RSD (Expo bank, Telenor banka, Opportunity banka, Srpska banka, ALTA banka, VTB banka), a tři banky s objemem aktiv menším než 10 mld. RSD (MTS banka, MIRABANK a Bank of China).

V roce 2017 dokončila česká banka Expobank CZ a.s. akvizici srbské banky Marfin Bank a.d. Beograd, čímž se stala jejím jediným akcionářem a první českou bankou, která vstoupila na srbský trh. Dalším investičním vstupem je akvizice skupiny PPF do Telenor Bank v roce 2019.

1.7 Daňový systém

Níže je obsažen stručný popis nejvýznamnějších daní v Srbsku.

Daň z příjmů právnických osob

- Daň z příjmů právnických osob činí 15 %.

Daň z příjmů fyzických osob

- Daňová sazba na výplaty činí 10%. Ostatní osobní příjmy se zdaňují 20% sazbou. Nerezidentním fyzickým osobám se zdaňují pouze příjmy na území RS. Daňový plátcce má právo na daňový kredit v částce, kterou již zaplatil v zahraničí. Roční daňová sazba na příjmy cizích občanů činí 10 %, pokud jejich příjmy překročí 6 průměrných platů v Srbsku, jinak 15%. Daň z dividend a úroků činí 15%.

Daň z přidané hodnoty

- DPH se platí na každé úrovni prodeje zboží a služeb a vývozu zboží. Daňovým základem je cena prodaných výrobků a služeb, ve které není započtený DPH. Standardní DPH činí 20 % a účtuje se ve většině případů. Snížená sazba DPH činí 10 % a účtuje se na základní potraviny, denní tisk, komunální služby atd. DPH se neplatí v případě vývozu zboží a v oblasti mezinárodní letecké dopravy.

Daň z nemovitosti

- Daň z nemovitosti pro daňové plátce, kteří mají obchodní účet, činí 0,40 % a pro ostatní plátce daň kolísá v závislosti na daňovém základu. Daňová sazba ve výši 2,5 % se účtuje v případě převodu vlastnických práv na nemovitostech.

Poplatky za převod některých práv

- Sazba poplatků (daně) za převod tzv. absolutních práv (směsice různých práv, včetně převodu práv duševního vlastnictví) je proporcionální a pro transfer akcií, dluhopisů a garancí právnických osob činí 0,3 % a pro transfer ostatních absolutních práv činí 2,5 %.

Daňové prázdny

Obchodní společnosti mohou být osvobozené od placení daní z příjmů právnických osob, pokud přijmou minimálně 100 nových zaměstnanců.

Relevantní instituce v tomto sektoru - odkazy:

- Srbská daňová správa, web: purs.gov.rs
- Srbská celní správa, web: carina.rs, email: pr@carina.rs
- Ministerstvo financí Srbska, web: mfin.gov.rs, email: informacije@mfin.gov.rs
- Hospodářská komora Srbska, web: pks.rs, email: info@pks.rs
- Hospodářská komora Bělehrad, web: kombeg.org.rs
- Národní banka Srbska, web: nbs.rs, email: informativni.centar@nbs.rs
- Státní úřad pro statistiku Srbska, web: stat.gov.rs, email: interco@stat.gov.rs

2. Zahraniční obchod a investice

Podkapitoly:

- 2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo
- 2.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU
- 2.3. Komoditní struktura
- 2.4. Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)
- 2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)
- 2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

Obchodní bilance Srbska za období 2015-2019 (mil. USD)

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz celkem	13 376	14 883	16 997	19 230	19 630
Dovoz celkem	17 875	18 899	21 921	25 883	26 730
Saldo	-4 499	-4 016	-4 923	-6 652	-7 100

Zdroj: Statistický úřad Srbska

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Vývoz a dovoz zboží z/do Srbska za rok 2019 /vybrané země/

	Vývoz (mil. USD)	Vývoz (podíl v %)	Dovoz (mil. USD)	Dovoz (podíl v %)
Německo	2 478	12,6	3 448	12,9
Itálie	1 982	10,1	2 322	8,7
Rusko	977	5,0	2 584	9,7
Bosna a Hercegovina	1 513	7,7	681	2,5
Čína	329	1,7	2 508	9,4
Rumunsko	1 149	5,9	817	3,1
Maďarsko	830	4,2	1 142	4,3

Zdroj: Statistický úřad Srbska

2.3 Komoditní struktura

Z podskupin SITC jsou nejvýznamnějšími položkami vývozu 78 Silniční vozidla, 77 Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče a 05 Zelenina a ovoce. Největší podíl na dovozu mají 99 Nezařazené zboží (*Vojenské vybavení, zboží v celním skladu a bezcelní zóně, části motorových vozidel a letadel dovezené/vyvezené za účelem přepravy*), 78 Silniční vozidla a 33 Ropa, ropné výrobky a příbuzné materiály.

Vývoz a dovoz zboží z/do Srbska za rok 2019 dle klasifikace SITC

	Vývoz (mil. USD)	Vývoz (podíl v %)	Dovoz (mil. USD)	Dovoz (podíl v %)
0 Potraviny a živá zvířata	2 581	13,2	1 542	5,8
1 Nápoje a tabák	582	2,9	382	1,4
2 Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	625	3,2	1 262	4,7
3 Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	525	2,7	2 874	10,8
4 Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	222	1,1	48	0,2
5 Chemikálie a příbuzné výrobky	1 807	9,2	3 677	13,8
6 Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	4 780	24,3	5 006	18,7
7 Stroje a dopravní prostředky	5 575	28,4	6 948	26,0
8 Průmyslové spotřební zboží	2 571	13,1	2 032	7,6
9 Komodity a	361	1,8	2 960	11,1

předměty obchodu jinde nezatříděné				
---------------------------------------	--	--	--	--

Zdroj: Státní úřad pro statistiku Srbska

Nejdůležitějšími vývozci jsou v současnosti - HBIS Group (železářny), FIAT Chrysler Automobiles Serbia v Kragujevci, Naftna Industrija Srbije NIS, Tigar Tyres Pirot, Robert Bosh, HIP Petrohemija, Tetra Pak a Grundfos Serbia.

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

V současnosti je v Srbsku celkem 15 bezcelních zón, které celkem představují 20 % srbského exportu. Základní výhody, plynoucí z působení firmy v některé z bezcelních zón jsou víceméně standardní – vývoz a dovoz do/z těchto zón je osvobozen od placení DPH; suroviny pro výrobu, určenou na export, se mohou dovážet bezcelně; stroje a materiály se mohou dovážet bez cla, které je vyměřeno až po přesunu zboží na vnitřní trh Srbska. Pokud je zboží v bezcelní zóně vyrobeno alespoň z 50 % ze srbských komponent, považuje se za srbský výrobek a uplatňují se na něj všechny výhody plynoucí z dohod o volném obchodu. Dvě bezcelní zóny se nachází přímo u hranic s EU (Subotica, Apatin).

Působení bezcelních zón se v Srbsku nijak neliší od působení těchto zón v jiných standardních zemích, jejich využití je v posledních letech čím dál tím častější (97% nárůst od roku 2012). U domácích firem jsou nicméně stále častou bariérou využití zón nedostatečné znalosti možností, které zóny nabízejí; u zahraničních firem pak jde především o to, že jen málo firem zatím přišlo do Srbska z jiných důvodů, než koupit stávající podniky.

Bezcelní zóny:

- Subotica (na hranicích s Maďarskem) szsu.co.rs
- Pirot freezonepirot.com
- Zrenjanin
- FAS Kragujevac
- Šabac
- Novi Sad
- Užice
- Smederevo
- Svilajnac
- Kruševac
- Apatin (na hranicích s Chorvatskem)
- Vranje
- Priboj
- Bělehrad

Další zdroje informací:

- [Rozvojová agentura Srbska](#)
- [Správa bezcelních zón](#)

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Stav PZI v Srbsku v období 2015-2019 (mil. EUR)

	2015	2016	2017	2018	2019
Stav investic ke konci roku	2 656	2 876	3 014	3 495	3 825

Teritoriální struktura PZI Srbska za rok 2019 (mil. EUR)

Země	Odliv srbských PZI	Příviv PZI do Srbska	Saldo přílivu a odlivu
TOTAL	241,9	3 825,0	-3 583,1
EUROPE	253,1	3 214,6	-2 961,5
European Union (EU-28)	106,1	1 976,1	-1 870,0
Czech Republic	2,6	21,0	-18,4
Germany	-3,9	275,8	-279,7
Greece	8,6	10,9	-2,3
France	-3,6	-2,9	-276,3
Italy	15,8	172,1	-156,3
Luxembourg	-0,1	114,8	-114,9
Hungary	8,4	472,3	-463,9
Netherlands	2,5	707,0	-704,5
Austria	5,5	284,4	-278,9
United Kingdom	0,1	-162,1	162,2
Other european countries	147,0	1 238,5	-1 091,5
Russian Federation	26,9	685,6	-658,7
Switzerland	69,7	448,4	-378,7
Turkey	0,0	14,5	-14,5
AFRICA	2,8	0,2	2,6
AMERICA	-0,1	216,1	-216,2
North American countries	-0,7	198,3	-199,0
Canada	0,4	11,4	-11,0
United States	-1,1	187,0	-188,1
ASIA	-7,2	389,7	-397,0
Near and Middle East countries	-1,3	59,6	-60,9
Gulf Arabian countries	-0,4	51,9	-52,3
United Arab Emirates	-0,1	50,4	-50,5
Other Asian countries	-0,9	7,7	-8,6
China	3,8	210,1	-206,3
Hong Kong	1,7	68,3	-66,6
South Korea	0	,8	-5,8
Taiwan	0	43,4	-43,4
OCEANIA & POLAR REGIONS	-2,4	0,7	-3,1

Zdroj: Národní banka Srbska

Odvětvová struktura přílivu PZI do Srbska za rok 2019 dle klasifikace NACE (mil. EUR)

A – Zemědělství	56,1
C – Zpracovatelský průmysl	996,9
F – Stavebnictví	945,0
G – Velkoobchod a maloobchod	315,5
H – Doprava a skladování	594,4
J – Informační a komunikační činnost	201,9
K – Peněžnictví a pojišťovnictví	155,6
L – Činnosti v oblasti nemovitostí	122,6
M – Profesní, vědecké a technické činnosti	93,6

Zdroj: Národní banka Srbska

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Srbsko v posledních několika letech registruje masivní vstup zahraničních investorů. Tato významná země západního Balkánu se stala atraktivní i pro české společnosti, a to nejen z důvodu mimořádně pozitivních výsledků národní ekonomiky s nárůstem HDP přes 4 %, ale i zásluhou vládní podpory a současných investičních pobídek. Podle nedávno zveřejněné analýzy „IBM Global Location Trends 2019“ bylo dokonce Srbsko vyhodnoceno na prvním místě ve světě z hlediska objemu přímých zahraničních investic (FDI – Foreign Direct Investment) na milion obyvatel.

Progresivní trend vstupu zahraničních investic potvrdil i loňský rok, kde celkové investice FDI dosáhly částky cca 4 mld. EUR (tj. 100 mld. CZK), což znamená nárůst za posledních pět let o více než 300 %. Dominantními hospodářskými sektory jsou přitom automobilový průmysl (15,9 %), zemědělství a potravinářství (11,6 %), textilní průmysl (9,1 %), elektrotechnický průmysl (5,6 %), strojírenství (5,2 %) a finanční a bankovní služby (4,1 %).

Za období 2014 – 2018 poskytlo Srbsko ze státních financí pobídky již v objemu přes 4 mld. EUR. Systém investičních pobídek je v Srbsku přitom řešen národní legislativou s rozlišením pro oblasti přímých investic, daní, cel, zaměstnanosti, svobodných zón, stavebních pozemků, atd. Speciální pobídky byly vytvořeny rovněž pro filmový průmysl.

V oblasti přímých investic jsou pro státní podporu rozhodující tři faktory – průmyslový sektor, umístění investice a velikost

společnosti. Tyto pobídky jsou určeny pro zpracovatelský průmysl, potravinářství a hoteliérství. Příjemcem podpory musí být místní právnický subjekt, objem kapitálové investice v rozmezí 100.000 – 2.000.000 EUR, vytvoření 10 – 70 nových pracovních míst. Kompenzace může dosáhnout 50 % pro velké společnosti a až 60 % pro střední a malé podniky.

V rámci daňových pobídek nabízí Srbsko firmám až 10 let daňových prázdnin (při objemu dlouhodobého hmotného majetku min. 8,5 mil. EUR a vzniku min. 100 pracovních míst). Speciální daňové podmínky jsou stanoveny pro startupy, vědu a výzkum, duševní vlastnictví, atd. Srbsko má celkem uzavřeno 59 platných smluv o zamezení dvojímu zdanění včetně České republiky, se kterou má podepsanou rovněž Dohodu o podpoře a ochraně investic a Smlouvu o sociálním zabezpečení.

Podpora při vytváření nových pracovních míst patří mezi klíčové segmenty investičních pobídek v Srbsku. Dle rozsahu může dosáhnout až 75 % nákladů na daň ze mzdy (pro 100 a více nových pracovních sil). V menším rozsahu pak 70 % (10 – 99 nových zaměstnanců), 65 % (méně než 10 nových zaměstnanců). Pracovníci v rámci FDI musí být minimálně 6 měsíců předtím registrováni v Srbsku jako nezaměstnaní.

Zajímavé příležitosti nabízí v Srbsku rovněž svobodné zóny, kterých je v současné době 15, a to většinou v blízkosti největších srbských měst. Tyto zóny jsou určeny pro zahraniční investice v objemu více než 3 mil. EUR, minimálně 100 zaměstnanců v průběhu prvních 2 let a rovněž podmínkou je, aby z investice plynul pozitivní efekt na zahraničně obchodní bilanci Srbska. V současné době v nich operuje přes 200 významných zahraničních společností mj. Fiat, Siemens, Tigar Tyres, NIS Gazprom Neft, Swarovski, Magneti Marelli, Yazaki, atd.

Ze zveřejněných statistik vyplývá, že Česká republika se v posledních letech řadí mezi významné zahraniční investory v Srbsku. Tento zájem bude bezesporu pokračovat rovněž v dalších letech, přičemž právě podmínky a možné využívání veřejné podpory FDI může sehrát při rozhodování českých společností zásadní roli.

3. Vztahy země s EU

Tato část souhrnné teritoriální informace se věnuje vztahům Srbska s Evropskou unií

Podkapitoly:

- 3.1. Zastoupení EU v zemi
- 3.2. Obchodní vztahy země s EU
- 3.3. Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

3.1 Zastoupení EU v zemi

Delegace Evropské komise v Bělehradu byla založena v tehdejší Socialistické Federativní Republice Jugoslávii v r. 1982, po podepsání Smlouvy o spolupráci SFRJ a tehdejší Evropské ekonomické společnosti (EES). V r. 2009 Delegace byla přejmenována na „Delegace EU V Srbské republice“ v souladu s Lisabonskou smlouvou.

Tradiční role Delegace je zastoupení EU v Srbsku a usnadnit vývoj vzájemných vztahů na politické a ekonomické úrovni, v oblasti obchodu a zahraniční asistence, finanční ale také technické. Má vedoucí roli mezi velvyslanectvími členských států, zejména v oblastech obchodu a zahraniční pomoci.

Delegace sleduje připravenost Srbska splňovat politická a ekonomická kritéria v souladu s normami a politikami EU.

Po uvedení nástroje pro předvstupní pomoc (IPA) v r. 2007, Delegace převzala roli řízení programů finanční pomoci k reformám v Srbsku.

Kontakt:

Vladimira Popovića 40/V
11070 Novi Beograd
Republika Srbija
Telefón: +381.11.3083200
Fax: +381.11.3083201
E-mail: delegation-serbia@eeas.europa.eu
Web: www.europa.rs

3.2 Obchodní vztahy země s EU

Evropská unie je tradičním obchodním partnerem Srbska, země má v rámci kandidátských států po Turecku druhý největší objem obchodu s EU. Z hlediska objemu obchodu se zbožím je Srbsko 27. největším vývozcem a 33. nejvýznamnějším dovozcem do EU. Pro Srbsko v současnosti představuje Evropská unie trh, na který směřuje cca 66 % jeho vývozu a ze kterého přichází cca 63 % dovozu.

Rychlý růst vykazuje v posledních letech zejména srbský export do EU, který v roce 2019 dosáhl trojnásobných hodnot oproti krizovému roku 2009. Srbsko v současné době vykazuje mírný celkový deficit.

Zahraniční obchod Srbska a EU v období 2015–2019 (mil. USD)

	2015	2016	2017	2018	2019

Vývoz do EU	8 786	9 826	11 213	12 891	13 080
Dovoz z EU	11 172	11 951	13 669	15 615	15 562
Bilance	-2 386	-2 125	-2 456	-2 724	-2 482
Obrat	19 958	21 777	2 882	28 506	28 642

Zdroj: Statistický úřad Srbska

Komoditní struktura exportu ze Srbska do EU 28 v období 2015–2019 dle SITC (mil. USD)

	2015	2016	2017	2018	2019
0 Potraviny a živá zvířata	1 080	1 202	1 110	1 173	1 407
1 Nápoje a tabák	86	91	107	126	166
2 Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	304	356	396	423	377
3 Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	213	206	235	301	222
4 Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	93	104	83	85	127
5 Chemikálie a příbuzné výrobky	642	794	976	1 178	1 122
6 Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	1 997	2 039	2 769	3 429	3 246
7 Stroje a dopravní prostředky	3 126	3 626	3 925	4 402	4 549
8 Výrobky různé	1 216	1 387	1 587	1 734	1 803

Zdroj: Statistický úřad Srbska

[*] Statistika neuvádí objem obchodu s výrobky řazenými do SITC skupiny 9 – Komodity a předměty obchodu jinde nezatříděné

Komoditní struktura importu ze Srbska do EU v období 2015–2019 dle SITC (mil. USD)

	2015	2016	2017	2018	2019
0 Potraviny a živá zvířata	688	678	745	963	1 027
1 Nápoje a tabák	143	200	129	146	228
2 Suroviny nepoživatelné, s výjimkou paliv	292	258	407	392	433
3 Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	504	518	662	647	757
4 Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	32	30	44	45	34
5 Chemikálie a příbuzné výrobky	1 939	1 947	2 253	2 570	2 613
6 Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	2 272	2 366	2 815	3 242	3 172
7 Stroje a dopravní prostředky	3 414	3 653	3 821	4 396	4 206
8 Výrobky různé	670	697	802	907	938

Zdroj: Statistický úřad Srbska

[*] Statistika neuvádí objem obchodu s výrobky řazenými do SITC skupiny 9 – Komodity a předměty obchodu jinde nezatříděné

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

Srbsko v současné době používá finanční instrument EU pro předvstupní pomoc Srbsku pod názvem IPA. IPA II je stanovena na období po roce 2014 pro státy, které mají status kandidátů do EU, jakož i pro potenciální kandidátské státy. IPA spojil veškeré předvstupní finanční programy z let 2000 až 2006, tj. PHARE, ISPA, SAPARD a CARDS. Příjemci IPA byly rozděleny do dvou kategorií: kandidátské země (kam spadá také Srbsko) a potenciální kandidátské země. IPA II opustila dřívější tzv. „komponenty a zaměřuje se na sektorový přístup. IPA předpokládá přímou, aktivní účast podporovaných zemí ve formě spolufinancování projektů ze státního rozpočtu, jakož i úvěry mezinárodních finančních institucí.

Přehled IPA v RS (zdroj - Evropská komise):

- 2007 – 189,7 mil. EUR
- 2008 – 190,9 mil. EUR
- 2009 – 194,8 mil. EUR
- 2010 – 197,9 mil. EUR
- 2011 – 201,8 mil. EUR
- 2012 – 202,0 mil. EUR
- 2013 – 208,3 mil. EUR
- 2014 – 195,1 mil. EUR
- 2015 – 201,4 mil. EUR
- 2016 – 207,9 mil. EUR
- 2017 – 215,4 mil. EUR
- Indikativní finanční rámec pro období 2018 – 2020 je 688,4 mil. EUR

Původně se rozvojová pomoc Srbsku ze strany EU realizovala přes Evropskou agenturu pro rekonstrukci EAR. EAR od roku 2001 do konce svého působení koncem r. 2008 realizovala v Srbsku projekty v celkové výši 1,28 mld. EUR. Třetina celkové sumy byla investována do energetiky, resp. opravy elektráren a zajištění podmínek pro bezproblémové zásobování Srbska elektrickou energií. Pro sektor zdravotnictví bylo určeno 93 mil. EUR. Úvěry poskytnuté Evropskou investiční bankou se zárukami EAR v oblasti zdravotnictví dosáhly 200 mil. EUR. V oblasti zaměstnávání a rozvoje podnikání kromě 15 mil. EUR zajištěných v letech 2001–2006 pro úvěrový fond Národní banky Srbska, byl financován také rozvoj malých a středních podniků.

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Podkapitoly:

- 4.1. [Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

Vzájemné hospodářské vztahy byly do roku 2009 charakterizovány postupným nárůstem obratu, především českého vývozu, a byl zřejmý zvýšený zájem české podnikatelské veřejnosti o teritorium. V r. 2009 došlo k přechodnému poklesu obchodní výměny. Tento trend se však okamžitě v roce 2010 zvrátil a za rok 2011 byl evidován dokonce rekordní obrat vzájemného obchodu a to jak u českého vývozu i dovozu ze Srbska. S ohledem na ekonomickou situaci obou zemí došlo poté v letech 2012 a 2013 ke stagnaci vzájemného obchodu. Od roku 2014 obrat vzájemného obchodu opět výrazně roste a za rok 2019 vzrostl obrat na meziroční bázi o více než 10 %.

ČR je pro Srbsko z hlediska obratu 18. nejvýznamnější obchodní partner. Srbsko je z tohoto hlediska pro ČR 38. nejvýznamnější partner.

Vývoj vzájemného obchodu se zbožím ČR a Srbska v období 2015–2019 dle ČSÚ (mil. EUR)

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz do RS	427,4	446,6	537,5	595,2	656,3
Dovoz z RS	270,8	300,0	329,0	491,1	539,7
Bilance	156,6	146,6	208,5	104,1	116,6
Obrat	698,2	746,5	866,4	1.086,4	1.196,0

Zdroj: ČSÚ

Dynamika vzájemného obchodu se zbožím ČR a Srbska v období 2015–2019 (meziroční změna v %)

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz do RS	10,2	4,5	20,5	10,7	10,3
Dovoz z RS	-5,9	10,8	9,5	49,3	9,9

Obrat	3,4	6,9	16,0	25,4	10,1
-------	-----	-----	------	------	------

Zdroj: ČSÚ

Nejvýznamnější položky vývozu z ČR do Srbska v období 2015–2019 dle SITC 5 (tis. EUR)

	2015	2016	2017	2018	2019
Osobní motorová vozidla	64 019	84 576	76 828	88 369	103 691
Elektrická energie	68 635	28 191	56 532	59 346	58 918
Koks, polokoks, rašeliny	6 985	19 037	38 532	11 421	13 428
Rozhlasové přijímače, přístroje pro záznam	14 017	11 383	6 565	8 648	6 160
Monitory	10 796	10 440	13 938	6 777	-
Výrobky z kůže a imitace kůže	4 923	9 456	10 074	13 336	14 465
Telefony (vč. mobilních)	4 770	7 182	5 210	34 253	61 402
Kraftový papír na pytle	5 142	6 659	7 627	7 466	9 754

Zdroj: ČSÚ

Nejvýznamnější položky dovozu do ČR ze Srbska v období 2015–2019 dle SITC 5 (tis. EUR)

	2015	2016	2017	2018	2019
Díly sedadel	57 668	71 584	71 005	70 362	98 755
Elektrická energie	57 550	48 503	46 907	81 367	45 510
Umělá střeva	12 214	13 210	14 274	18 886	19 046
Domácí	7 480	8 306	7 148	8 510	7 991

chladničky					
Měděné plechy ze slitin mědi	3 244	7 256	9 538	12 605	12 339
Motory na střídavý proud	1 911	6 103	6 099	7 078	6 096
Pneumatiky s diag. běhounem	6 505	5 963	8 183	7 974	6 083
Přístroje k ochraně el. obvodů	439	5 814	6 126	46 523	44 613

Zdroj: ČSÚ

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

Nejvýznamnější položky českého vývozu do Srbska 2015 – 2019 (podle HS4, v mil. €)

Kód HS4	Název	2015	2016	2017	2018	2019
2716	Energie elektrická	68 635	28 191	59 532	59 346	58 918
8703	Auta os aj vozidla motorová pro přepravu osob	64 019	84 576	76 828	88 386	103 691
8527	Přístroje přijímací pro rozhlas.vysílání, se zázn.zař. s hodin.	14 032	11 393	6 599	8 723	6 272
8471	Stroje automat zprac dat jednotky snímače ap	13 355	11 901	14 870	15 757	15 293
2711	Plyn zemní a jiné uhlovodíky plynné	12 254	11 847	10 376	7 762	3 446

8528	Monitory,projektory bez TV;přijímače televizní	10 906	10 666	14 251	7 096	3 721
8544	Dráty kabely vodiče elektr ost izolované aj	9 123	10 721	16 128	17 582	27 900
8708	Části součásti vozidel motor osob aj traktorů	8 670	9 252	10 277	9 005	8 053
8507	Akumulátory elektrické vč separátorů	7 201	6 836	3 914	4 243	4 780
2704	Koks polokoks z uhlí černého hnědého rašeliny	6 985	19 037	38 532	11 421	13 428

Nejvýznamnější položky českého dovozu ze Srbska 2015 – 2019 (podle HS4, v mil. €)

Kód HS4	Název	2015	2016	2017	2018	2019
9401	Sedadla ne lékařská ap i proměnitelná v lůžka	58 183	71 942	71 284	70 557	99 048
2716	Energie elektrická	57 550	48 503	46 907	81 367	45 510
3917	Trouby trubky hadice příslušenství z plastů	13 637	15 263	20 007	28 228	29 833
4011	Pneumatiky nové z pryže	12 622	10 503	12 623	11 481	10 846
8418	Chladničky boxy mrazící aj	8 499	9 247	8 110	9 688	9 151

	čerpadla tepelná					
8703	Auta os a j vozidla motorová pro přepravu osob	8 094	1 361	999	1 194	1 209
7208	Výr z železa oceli nad 600 mm válc za tepla	7 345	5 185	12 783	34 329	35 467
8501	Motory elektrické generátory	6 850	10 125	18 920	20 333	24 389
7409	Desky plechy pásy měděné o síle nad 0,15 mm	5 495	9 254	12 954	15 850	14 191

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

Nejvýznamnějším vývozním odvětvím do Srbska v oblasti služeb je z hlediska bilance pro Českou republiku cestovní ruch. Podle statistik ČNB se Srbsko se na českých příjmech z cestovního ruchu podílelo za rok 2019 částkou 597,1 mil. Kč.

Dalšími důležitými vývozními službami jsou pro ČR doprava (614,5) a duševní vlastnictví (194,0). Záporná bilance, tedy převaha dovozu srbských služeb, byla ve vzájemném obchodě zaznamenána v oblastech letecké dopravy (-27,7), telekomunikačních služeb (-66,0) a zpracování zboží (-57,4).

Běžný účet platební bilance ČR za rok 2018 – dovoz a vývoz služeb ze Srbska (mil. CZK)

	Kredit	Debet	Bilance
SLUŽBY CELKEM	1 753,8	703,8	1 049
Výrobní služby zpracování zboží	7,1	64,6	-57,4
Opravy a údržba jinde neuvedené	5,0	1,8	3,2
Doprava celkem	614,5	306,8	307,7

<i>Letecká doprava</i>	6,4	34,2	-27,7
<i>Jiné druhy dopravy</i>	608,1	272,6	335,5
Cestovní ruch celkem	597,1	0	597,1
<i>Pracovní cesty</i>	143,0	0	143,0
<i>Soukromé cesty</i>	454,1	0	454,1
Stavební práce	8,3	2,1	6,1
Pojištění, penzijní financování	16,4	9,2	7,2
Duševní vlastnictví	194,0	1,2	192,8
Telekomunikace, služby v oblasti počítačů a informační služby	37,0	103,0	-66,0
Ostatní podnikatelské služby	274,34	200,6	71,8
<i>Výzkum a vývoj</i>	0	8,5	-8,5
<i>Odborné a poradenské služby – řízení</i>	187,4	116,7	70,6
<i>Technické služby, obchodní služby, ostatní</i>	85,0	75,4	9,7
Kultura, rekreace	2,0	14,3	-12,3

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

České investice v Srbsku byly v minulosti realizovány především na úrovni malých a středních podniků.

V roce 2018 však přišel velký zlom a ČR se stala 4. největším investorem v Srbsku s podílem 8,2% na všech zahraničních

investicích v Srbsku (podle údajů RAS – Srbská investiční agentura). Došlo k investicím českých firem do strojní výroby (Czechoslovak Group - závod „Čtrnaesti oktobar“), telekomunikací (PPF - „Telenor Srbija“, bankovníctví (PPF - „Telenor Banka“ a Expobank CZ - „Marfin Bank“ a maloobchodní síť léčiv (Penta Investments - Dr.MAX „Farmanea Apoteke“).

Další významné investice jsou v sektoru potravinářství (KMV Mattoni - Knjaz Miloš), filmový průmysl (SEBRE - Avala Studios), letecký průmysl (Avia Prime - JAT Tehnika), developerské projekty (UDI - Duga), dopravní telematika (Spel), atd.

Neúplný výčet neaktivněji vystupujících firem (založen na poznatkách ZÚ Bělehrad)

- Škoda Auto (prodej prostřednictvím firmy AutoČačak – www.autocacak.co.rs)
- AŽD Praha (www.azd.cz - dopravní signalizace a řízení provozu - v r. 2003 založen podnik AŽD Saobraćajni sistemi (dopravní systémy), Bělehrad)
- Strojimport (www.strojimport.cz - obráběcí stroje)
- Enovation (www.enovation.cz - poradenská činnost, podpora investic, EU fondy, atd.)
- Komo CZ (www.komo.cz - výroba odvaděčů parního kondenzátu, prodej prostřednictvím bělehradské firmy Komo YU)
- Aquatis Balkans (www.aquatis.cz - hydrotechnika a hydroenergetika)
- Dekonta a.s. Ústí nad Labem (www.dekonta.cz - služby v oblasti ochrany životního prostředí, dceřinná společnost působí v Bělehradě)
- Vodní zdroje a.s. Praha (www.vodnizdroje.cz - celé spektrum hydrogeologických, ekologických a geologických prací)
- VHS a.s. Brno (www.vhs-brno.cz - činnost v oblasti vodohospodářských, energetických, ekologických a občanských staveb, v Srbsku působí dceřinná společnost VHS Moravia d.o.o.)
- Ostroj (www.ostroj.cz - důlní průmysl)
- Yuborex (www.yuborex.co.rs - zastupování českých výrobců skla a porcelánu)
- RC Europe (www.rceurope.cz - developerská činnost v oblasti nemovitostí, realitních projektů se zaměřením na obchod)
- Provod (www.provod.cz - pozemní stavitelství, vodní hospodářství a životní prostředí)

Na straně srbského vývozu je to hlavně Tigar Pirot (výroba pneumatik), výrobci hliníku a mědi v Sevojnu a Boru a především kanadsko-česká investice Magna-Seating d.o.o., která dodává sedačky jejich komponenty pro český automobilový průmysl.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

Mezivládní dohoda o ekonomické spolupráci, která byla podepsána v Praze dne 20. července 2005 je základním smluvním dokumentem, který umožňuje podporu vzájemných obchodně-ekonomických vztahů. Mimo jiné zakládá Smíšený česko-srbský výbor, jeho zatím poslední zasedání proběhlo ve dnech 2. a 3. prosince 2019 v Bělehradě. Příští XIII. zasedání se očekává v prosinci 2020 v Praze.

Dohoda mezi vládou České republiky a Svazovou vládou SRJ o vzájemné podpoře a ochraně investic vstoupila v platnost dne 29. ledna 2001. Novela dohody, potřebná s ohledem na vstupu ČR do EU a rozdělení soustátí Srbska a Černé Hory byla podepsána v Bělehradě dne 4. června 2010 a vstoupila v platnost 16. března 2011.

Dohoda o zamezení dvojího zdanění byla podepsána v Praze 11. listopadu 2004. Dodatkový protokol k této dohodě byl podepsán v září 2009 u příležitosti návštěvy ministryně financí Srbska Diany Dragutinović v ČR a vstoupil v platnost 28. února 2011.

Dne 14. května 2010 bylo podepsáno resortní **Memorandum o porozumění o spolupráci v oblasti zemědělství**. Vzájemná spolupráce se předpokládá zejména v těchto oblastech: hospodaření s vodou, veterinární medicína, rostlinná výroba, živočišná výroba, šlechtitelské programy, lesnictví, průmysl krmiv, zemědělský výzkum, rozvoj venkova a bezpečnost potravin.

Dne 1. dubna 2014 bylo v Bělehradě podepsáno **Memorandum o porozumění o spolupráci v oblasti energetiky**. Stanoví nejvýznamnější oblasti spolupráce gesčně příslušných ministerstev a také prioritní společné projekty v daném sektoru.

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

Srbsko bylo jedním z největších příjemců vládního programu české zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS).

Od roku 2010 do konce roku 2017 patřilo Srbsko z hlediska koncepce rozvojové pomoci mezi tzv. projektové státy, což odpovídalo jak celkovému vývoji Srbska, tak i jeho postupnému přibližování EU. Aktivity ZRS ČR směřovaly především do sektorů **zdravotnictví, státní správa a občanská společnost**, podpora malých a středních podniků, **zásobování pitnou vodou a sanitace a energetika**. Projekty byly zaměřeny na **přenos know-how, standardů EU** a vhodných **technologií**. Větší důraz je nyní kladen na komerční návaznost na dříve realizované projekty a na širší přístup českých subjektů k projektům, financovaným ze strany EU. V uvedeném období se podařilo všechny projekty dokončit i přes některé komplikace a zdržení na srbské straně. Došlo k zintenzívnění koordinace s ostatními donory aktivními v Srbsku (nejen v rámci EU, ale i dalších skupin - např. „Friends of Sandžak“ a „Friends of South Serbia“).

Celkem poskytla ČR Srbsku v období 2002-2019 pomoc v rozsahu cca **570 000 000 Kč**.

Přehled projektů ZRS ČR v Srbsku za období 2002 – 2019

Název projektu	Realizátor	Doba realizace	Cel. rozpočet projektu (v tis. Kč)
2002			
Studie proveditelnosti rychlostní silnice Batočina – Kragujevac, region Šumadija	SUDOP PRAHA a.s., MOSTOSTAV Brno	2002 – 2005	4 900
2003			
Zásobování pitnou vodou v oblasti města Valjevo/Regionální vodopřívadecí systém	VHS Brno, a.s.	2003 – 2005	9 800

„Rovní“			
Ochrana řeky Ibar před znečištěním ropnými látkami	Dekonta Kladno, a.s.	2003 – 2005	5 850
2004			
Informační kancelář v Kragujevac	Rada JMK	2004 – 2006	2 460
Obnova odpadového hospodářství města Kragujevac	VHS Brno, a.s.	2004 – 2006	4 800
Podpora transformačního procesu ústavů a iniciace změn v systému péče o mentálně postižené	Člověk v tísni, o.p.s.	2004 – 2006	12 300
Sanace a revitalizace Velkého Bačského kanálu ve městě Vrbas	DEKONTA, a.s.	2004 – 2006	9 420
2005			
Řešení prioritních sanačních projektů rozpracovaných organizací UNEP v Srbsku a Černé Hoře	DEKONTA	2005 – 2007	19 400
Sanace a rekultivace skládky komunálního odpadu Jovanovac v kraji Šumadija, a její zakonzervování v rozsahu a kvalitě odpovídající evropským standardům	VHS Brno	2005 – 2006	15 000
Budování přivaděče surové vody – páteřního potrubního řádu do rekonstruované úpravy vody PEČINA v západní	VHS Brno	2005 – 2007	21 000

části Srbska, město Valjevo			
Pomoc při zřízení ekologického výrobně ekonomického centra Novi Sad na likvidaci nebezpečných odpadů a dekontaminaci půdy s ochranou podzemních vod	ECOLINE, s.r.o. Brno	2005 – 2007	29 000
2006			
Zajištění kontinuity těžby, doly Rembas a Soko	VDO, a.s.	2006 – 2010	24 500
Implementace českých zdravotnických prostředků v oblasti cévní chirurgie, Klinické centrum Bělehrad	Výzkumný ústav pletářský, a.s. Brno	2006 – 2010	20 580
Ekologizace nakládání s ropnými a chemickými látkami a nebezpečnými odpady	AZAS INVEST s.r.o. Opava	2006 – 2010	29 400
Plynofikace Banje Koviljača a Lešnice	MSA a.s. Dolní Benešov	2006 – 2009	14 700
Signálně bezpečnostní zařízení železničních vleček Vreoci a Obrnovac tepelné elektrárny JP TENT	AŽD Praha s.r.o.	2006 – 2009	14 700
Vybudování centra pomoci pro oběti domácího násilí, region Šumadija	ADRA	2006 – 2008	8 800
Zabezpečení a sanace zdrojů znečištění vodního toku Kolubara, město Valjevo	VHS Brno	2006 – 2009	19 175
Vybudování efektivního systému dálkového	VHS Brno	2006 – 2008	18 060

vytápění směřujícího k odstranění energ. náročných a ekolog. zcela nevyhovujících lokál. zdrojů vytápění, město Valjevo			
Vypracování integrovaného systému odpadového hospodářství pro vybraná města a obce, provincie Vojvodina	DEKONTA	2006 – 2009	9 715
Přenos zkušeností s moderními environmentálními technologiemi při využívání obnovitelných zdrojů energie a zvyšování energetické účinnosti v oblasti Šumadija a města Kragujevac	ENVIROS, s.r.o	2006 – 2007	2 950
2007			
Průzkum zdrojů a dodávka technologie úpravy pitné vody, město Lazarevac	GEOtest, a.s. Brno	2007 – 2011	25 000
Sanace následků důlní činnosti na ekologii, region Sjenica	VDO	2007 – 2009	19 500
Teplofikace Loznice, Banja Koviljača a speciální nemocnice	EKOL, s.r.o.	2007 – 2008	3 950
2008			
Informační a komunikační platforma pro sektor sociálně-zdravotní	ADRA	2008 – 2009	2 000
Úprava pitné vody, region Valjevo	VHS Brno	2008 – 2010	6 930

Průzkum znečištění a rehabilitace oblasti Ada Huja	DEKONTA	2008 – 2010	13 930
Rozšíření kapacity zásobování pitnou vodou – Boričevac, region města Valjevo	VHS Brno	2008 – 2010	19 150
Pomoc při využití elektrárenských popílků do konstrukcí pozemních komunikací v Srbsku	SC – Geotechnika Praha	2008	1 020
Dům zdraví Lapovo, region Šumadija	JMK	2008 – 2009	3 500
2009			
Zvyšování bezpečnosti na železničních přejezdech	AŽD Praha	2009 – 2011	36 090
2010			
Zvyšování kvality a dostupnosti zdravotní péče – nemocnice Arandjelovac, region Šumadija	EDOMED, a.s.	2010 – 2012	10 550
Podpora prevence rakoviny u žen v regionu Šumadija	Charita ČR	2010 – 2012	10 500
Dodávka zdravotnického vybavení pro fakultní nemocnici Dr. Dragiša Mišović v Bělehradě	Charita ČR	2010	700
Rozvoj odpadového hospodářství v oblasti města Valjevo	VHS Brno, MEVOS s.r.o.	2010 – 2012	13 850
2011			
Zlepšení přístupu k pitné	VHS Brno	2011 – 2013	6 000

vodě v obci Osečina – Belotić			
Zvýšení energetické účinnosti při vytápění nemocnice ve městě Valjevo	MEVOS	2011 – 2013	15 490
Podpora výroby sýrů v oblasti Pešter / Sandžak	Pacovské strojírný-trading, MERCI s.r.o.	2011 – 2014	12 440
Předávání zkušeností v oblasti regionálního rozvoje a budování absorpčních kapacit pro efektivní čerpání finančních prostředků z fondů EU	Olomoucký kraj	2011	732
2012			
Výstavba kanalizační sítě v obci Kruščica	GEOtest, a.s.; Presskan systém, a.s.	2012 – 2014	16 000
Příprava budování absorpčních kapacit pro efektivní čerpání finančních prostředků z fondů EU v AO Vojvodina	Olomoucký kraj	2012	544
Spolupráce Ústeckého kraje s městy v Jižním Banátu (Srbsko)	Ústecký kraj	2012	237
2013			
Modernizace a posílení kapacit chirurgické jednotky ve Všeobecné nemocnici Pirot	Gettinge CZ, s.r.o.	2013 – 2015	10 000
Posilování absorpčních kapacit regionu Banát (Srbsko)	Královéhrad. kraj	2013	1 290
Využití zkušeností	Jihomoravský kraj	2013	700

Jihomoravského kraje při transformaci a zvyšování kapacit veřejné správy v regionu Šumadija v Srbsku			
Posilování absorpčních kapacit regionu Banát	Hradecký kraj	2013	500
2014			
Studie technického řešení rozvoje těžby na lignitovém dole Čirikovac	VDO/Báňské projekty Ostrava	2014	2 000
Modernizace systému centrálního zásobování teplem ve městě Srbobran	Glomex / MEVOS	2014-2016	16 500
Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou v obci Bela Crkva	MEVOS	2014-2016	10 000
Přenos zkušeností s čerpáním prostředků z předvstupních fondů EU – Banát (Srbsko)	Královehradecký kraj	2014	248
Zvyšování kompetencí pracovníků ve zdravotnictví a navázání dlouhodobé spolupráce mezi studenty středních škol ve městech Vrša a Bela Crkva	Ústecký kraj	2014	349
2015			
Přenos dobré praxe krizového řízení a odstranění následků povodní ve Valašském Meziříčí do města Čačak	Valašské Meziříčí	2015	448
Příprava a řešení mimořádných událostí a	Ústecký kraj	2015	495

krizových situací v návaznosti na přírodní katastrofy			
Specializovaná stáž pracovníků ve zdravotnictví z měst Vršac a Bela Crkva v Ústeckém kraji	Ústecký kraj	2015	434
Strategie ochrany biologické rozmanitosti v Srbsku – návrh indikátorů klimatické změny (program vysílání expertů)	DH&P Conservation s.r.o.	2015	152
Konzultace právních změn v oblasti životního prostředí a ochrany před hlukovou zátěží (program vysílání expertů)	Ing. Michaela Vrdlovcová (MZ ČR)	2015	59
2016			
Přenos transformačních zkušeností pro zavedení systému vysílání civilních expertů do zahraničních misí Srbska	PSSI	2016-2018	6 000
2017			
Založení místní akční skupiny v regionu Vršac – přípravná fáze a přenos know-how	Ústecký kraj	2017	493
Projektové řízení ve městě Čačak a jeho aplikace dle typových příkladů na základě zkušeností ve Valašském Meziříčí	Město Valašské Meziříčí	2017	400

Kromě bilaterálních projektů ZRS (zaujímají zhruba 70% z celkového objemu finančních prostředků ZRS), patří mezi další formy ZRS také projekty transformační spolupráce MZV ČR a stipendia zahraničních studentů. Dále byly realizovány projekty v rámci dotačního titulu „Podpora rozvojových aktivit krajů a obcí v prioritních zemích“, projekty programu „Aid for Trade“ a řada dalších. Od roku 2013 probíhají projekty v rámci Programu rozvojově-ekonomického partnerství MZV ČR, které za svůj bezprostřední cíl mají podporu spolupráce českých podnikatelských subjektů s místními partnery v rozvojových zemích s využitím přenosu znalostí a technologií.

Samostatnou kategorií jsou tzv. malé lokální projekty. Celkem byla touto cestou v období 2006–2019 poskytnuta pomoc v celkové výši cca 13 mil. Kč.

Přehled malých lokálních projektů ZÚ Bělehrad v Srbsku za období 2006–2019

Název projektu	Město realizace	Cel. rozpočet projektu (v tis. Kč)
2006		
Výstavba pěti kilometrů komunikace mezi městem Bela Crkva a vesnicí Kruščica	municipalita Bela Crkva, obec Kruščica	500
2007		
Vnější rekonstrukce a omítnutí (plášťe budovy) Muzea české menšiny	municipalita Bela Crkva, obec Češko Selo	233
Zřízení a vybavení dětského hřiště	municipalita Bela Crkva	234
Výstavba šaten a sociálního zařízení místního stadionu	municipalita Bela Crkva, obec Kruščica	252
Integrace technologie řezání vodním paprskem do edukačního systému Srbska	Střední technická škola, Novi Beograd	280
2008		
Odborné vybavení Ústavu krevní transfuze Vojvodiny	Novi Sad	100
Vybavení lůžkové části kliniky pro	Bělehrad	125

vaskulární chirurgii Klinického centra Srbska		
Technické vybavení katedry slavistiky Filologické fakulty v Bělehradě	Bělehrad	125
Oprava interiéru kostela Sv. Jana Nepomuckého (Podpora rozvoje turistického ruchu v obci Češko Selo)	municipalita Bela Crkva, obec Češko Selo	130
Výstavba šaten a sociálního zařízení místního stadionu	municipalita Bela Crkva, obec Kruščica	172
Rekonstrukce tribuny městského stadionu	municipalita Bela Crkva	172
Rekonstrukce budovy české menšiny	municipalita Bela Crkva, obec Češko Selo	172
2009		
Rekonstrukce budovy české menšiny	municipalita Bela Crkva, obec Češko Selo	189
Dostavba sociálního a hygienického zázemí sportovního stadionu	municipalita Bela Crkva, obec Kruščica	200
Pomoc při realizaci plynového vytápění v ZŠ Kadinjača, Lozničko Polje	municipalita Loznica	200
Nákup IT vybavení do Technické školy v Novém Pazaru	Novi Pazar	400
Nákup laparoskopické kamery pro nemocnici KBC Zemun	municipalita Zemun, Bělehrad	134
2010		
Regeneration of Laparoscopic Equipment Used by General Surgery	Univerzitní klinika Dr. D. Mišović, Bělehrad	390
First Solid Garbage Pail	municipalita Bela Crkva, obec Kruščica	260

Procurement of Computers for High School in Novi Pazar	město Novi Pazar	200
Support for Development of Village Tourism in Bela Crkva	municipalita Bela Crkva, obec Češko Selo	200
Elementary School „Petar Tasić“, Building of Gas Furnace	municipalita Loznica	200
2011		
Nákup nábytku a zařízení do základní školy	Základní škola „Kralja Petra II“, Město Užice	250
Třídění komunálního odpadu – nákup kontejnerů	municipalita Topola	150
Humanitární fond „Hadzi Nadžija Karabegović-Agušević“ v Novém Pazaru – Milking machine for cows	Novi Pazar	200
Cardiotocograph –CTG (a machine used for recording the fetal heartbeat) – for Gynecology Department	Poliklinika „Savski Venac“, Bělehrad	120
Sdružení pro pomoc dětem a postiženým osobám – Projekt „Our little house“	municipalita Trstenik	250
2012		
Rozvíjení kvality poskytování ochrany zdraví dětí a mládeže v oblasti ultrazvukové diagnostiky Zdravotního střediska ve Vranje	Poliklinika Vranje	294
Kormoran – nákup zařízení pro slepecké písmo	Škola zrakově postižených dětí Veljko Ramadanović, Zemun	168
Nemocniční standardizovaná křesla pro dialýzu	Univerzitní klinika Dr. D. Mišović, Bělehrad	242
Projekt podpory zachování a ochrany	NNO Výbor pro lidská práva,	244

zdraví žen	Majdanpek	
Elektronické pomůcky pro slepé děti	Sdružení rodičů slepých a zrakově postižených dětí Srbska	50
2013		
Vzdělávání sluchové postižených dětí pomocí metody Montessori	Škola pro neslyšící děti, Kragujevac	235
Zlepšení služeb paliativní péče v obci Doljevac	Poliklinika Doljevac	215
Výstavba sanitárního zázemí v základní škole „Petar Vragolić“, Dona Orovica	municipalita Ljubovija	232
Vytvoření lepších podmínek (hračky pro zdravotně postižené děti městské školky)	Školka „Dečje carstvo“, Velika Plana	118
Výstavba kotelny a instalace topení	Základní škola „Sava Munčan“, obec Kruščica	235
Nákup hudebních nástrojů pro základní uměleckou školu	Základní umělecká škola „Dušan Skovran“, Čuprija	298
2014		
Support System for Children with Intellectual Disabilities in Kraljevo region	město Kraljevo	265
Supply of Medical Equipment-ECG for Health Centar Mionica	municipalita Mionica	43
Cervical Cancer must be stopped	NNO Výbor pro lidská práva, Majdanpek	214
Improvement and Modernisation of Sheep Milking Process in South West Serbia	municipalita Tutin	208
For better life these children need	Škola zrakově postižených dětí	270

equipped gym	Veljko Ramadanović, Zemun	
2015		
Hydraulické výtahy pro osoby se zdravotním postižením	Základní škola „Prva vojvodjanska brigada“, Novi Sad	270
Naše školka – naše hnízdo	Mateřská školka „Mladost“, Miloševac-Velika Plana	386
Podpora zvyšování kvality zdravotní péče pro osoby s poruchou sluchu	Škola pro neslyšící děti, Kragujevac	267
2016		
Improving safety of therapy application at Cardiac Surgical Intensive Care Unit and Paediatric Intensive Care Unit	Univerzitní dětská nemocnice Tiršova, Bělehrad	406
Economic empowerment of women from vulnerable and disadvantaged groups	NNO Výbor pro lidská práva, Majdanpek	272
Simulation of Railway – School Lab	Vysoká železniční škola, Bělehrad	322
Reconstruction of the gym in Gymnasium	Gymnasium „Jezdimir Lović“, Sjenica	249
2017		
Modernizace a zlepšení kvality odborného výcviku prostřednictvím vybavení školní koželužny	Střední škola technická, Knjaževac	326
Smyslová zahrada	Škola pro sluchově postižené, Kragujevac	294
Rekonstrukce systému zásobování pitnou vodou	Veřejný komunální podnik "Gradac", Tutin	322
2018		

Nákup ultrazvukového vyšetřovacího zařízení a zařízení Holter	Poliklinika Kuršumlja	200
Zlepšení akutní zdravotní péče v obci Doljevac	Poliklinika Doljevac	239
2019		
Pořízení vozidla pro přepravu pacientů na dialýzu	Poliklinika Rakovica	380

Podrobnější informace o projektech lze nalézt na internetových stránkách ministerstva zahraničních věcí ČR, další detaily o principech realizace zahraniční rozvojové spolupráce publikuje [Česká rozvojová agentura](#) (ČRA).

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Výrobky z České republiky mají v Srbsku velmi dobré jméno již z dob bývalé Jugoslávie. Produkty tradičních českých výrobců se nacházejí v řadě dolů, elektráren, strojírenských podniků i v dopravní infrastruktuře (zejména železniční a letecká doprava). To dává velice dobré možnosti na tyto historické dodávky navázat. Vynikající reference má Česká republika v Srbsku i díky realizovaným projektům rozvojové spolupráce.

Podkapitoly:

5.1. [Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty](#)

5.2. [Kalendář akcí](#)

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Dopravní průmysl a infrastruktura

V Srbsku v současné době probíhá mimořádný boom z hlediska budování dopravní infrastruktury. Velké projekty jsou jak v oblasti rozvoje železniční sítě, silniční včetně klíčových dálnic, vodní dopravy (budování a modernizace přístavů) i letecké dopravy (letišť).

Mimořádným projektem je například železniční rychlostní trasa Bělehrad – Budapešť. Projekt je financován z čínské strany, a proto možnosti jsou především v oblasti subdodávek. Celková hodnota trati, která by měla spojit řecký přístav Pireus s Budapeští je odhadována na 2,89 mld. USD. Srbsko realizuje i další projekty na hlavních i regionálních tratích. Jedním z dalších významných projektů je i modernizace 100 km trati Bělehrad-Niš v hodnotě 234 mil. USD.

Železniční a kolejová doprava

S modernizací dopravní infrastruktury nepřímo souvisí i modernizace vozového parku dopravců. Srbsko postupně obnovuje vozový park pro osobní i nákladní dopravu, ale i tramvaje a trolejbusy. Stávající vozový park z velké části dlouho přesluhuje svou standardní dobu technické i morální životnosti a lze tedy očekávat nejen nákupy nových, ale (v důsledku složité hospodářské situace) i ekonomicky zajímavější modernizaci stávajících dopravních prostředků. Město Bělehrad připravuje vypsání výběrového řízení ve 2. pol. 2020.

Energetický průmysl

Velké projekty v energetickém průmyslu si sice do značné míry již rozdělili čínští a ruští investoři, ale velmi dobré možnosti pro obchod i investice se otevírají pro dodavatele technologií v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Před modernizací je velká řada (často mazutových) tepláren. Dá se očekávat, že poroste poptávka po kotlích na sečku, pelety a další biomasu a paralelně s tím očekáváme nárůst zájmu o technologie na výrobu těchto alternativních paliv. Nové příležitosti nabízí i realizace plynovodu Turkstream.

Stavební průmysl

V Srbsku lze v nejbližším období očekávat rozmach stavebnictví. V realizaci jsou velké stavební projekty. Rozběhla se výstavba gigantického projektu v centru hlavního města "Belgrade Waterfront" či developerských projektů "Avala" a "New River Port". Roste poptávka po nových bytech, ale i modernizaci stávajících bytových domů a jejich energetické

úspornosti. S tím souvisí i technologie pro monitorování spotřeby energií a vody a zařízení na jejich efektivnější využívání.

Strojírenský průmysl

Strojírenská výroba má v Srbsku dobrou tradici již z dob bývalé Jugoslávie. V řadě výrobních podniků se nachází velké množství technologického vybavení a strojů českého původu, které jsou již za hranicí své technické či morální životnosti. Lze proto očekávat poptávku po repasích, aktualizaci řídicích jednotek anebo nových strojích. Dodatečným impulzem, který přinese růst poptávky, jsou státní dotace pro vojenské strojírenské podniky, které se snaží modernizovat strojový park a dosáhnout tak zlepšení konkurenceschopnosti.

Vodohospodářský a odpadní průmysl

Srbsku v podstatě chybí ekologická infrastruktura, jako jsou čistírny odpadních vod a funkční kanalizace. I systém zásobování pitnou vodou je na úrovni, která ani zdaleka nedopovídá požadavkům EU. Je proto patrný rostoucí zájem o dodávky technologií a řešení v této oblasti a s tím, jak se bude rozšiřovat čerpání z předstupní pomoci EU, poroste i objem prostředků, které bude srbská státní správa nucena v této oblasti investovat. Celková hodnota investic se odhaduje na 5,6 mld. USD v průběhu dalších 25 let.

Zemědělský a potravinářský průmysl

Potenciál v zemědělství se nadále spatřuje především v genetickém materiálu pro chov hovězího, ale i vepřového dobytka a v rybnářství. Je předpoklad, že poroste zájem o inseminační dávky z ČR a lze očekávat i růst poptávky po vybavení pro chov a zemědělskou produkci obecně.

V souvislosti s předstupními fondy jako je IPARD, který umožňuje čerpat dotace na nákup zemědělské mechanizace (zejména traktorů), lze očekávat růst v tomto segmentu.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Železniční a kolejová doprava	HS 8602 - Ost. lokomotivy a malé posunovací lokomotivy
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové osobní vozy a nákladní vozy, s vlastním pohonem
Dopravní průmysl a infrastruktura	HS 8604 - Vozidla pro údržbu železničních, tramvajových tratí, traťovou službu, s vlastním pohonem
	HS 8609 - Kontejnery speciálně konstruované a vybavené pro přepravu jedním nebo více druhy dopravy

Energetický průmysl	HS 8403 - Kotle k ústřednímu vytápění, jiné než parní kotle
	HS 8404 - Pomocná zařízení pro použití s kotli; kondenzátory pro parní pohonné jednotky
	HS 8410 - Vodní turbíny, vodní kola a jejich regulátory
	HS 8416 - Hořáky pro topeniště, mechanická příkladací zařízení, včetně roštů, ap. zařízení
	HS 8428 - ost. zvedací, manipulační, nakládací nebo vykládací zařízení
Stavební průmysl	HS 7223 - Dráty z nerezavějící oceli
	HS 7227 - Tyče a pruty, válcované za tepla, v nepravidelně navinutých svitcích, z ost. legované oceli
Strojírenský průmysl	HS 8438 - Stroje pro přípravu, výrobu potravin nebo nápojů
	HS 8455 - Stolice tratě válcovací válce pro ně
	HS 8457 - Obráběcí centra, stroje stavebnicové konstrukce aj. obráběcí stroje, pro obrábění kovů
Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8413 - Čerpadla na kapaliny, též vybavená měřicím zařízením; zdviže na kapaliny
	HS 8481 - Kohouty, ventily ap. zařízení pro potrubí, kotle, vany aj.

Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0510 - Ambra šedá, kastoreum, cibet a pižmo; žluč, žlázy aj.
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 8432 - Stroje a přístroje pro zemědělství, zahradnictví a lesnictví ap.
	HS 8701 - Traktory a tahače
	HS 8716 - Přívěsy a návěsy; ost. vozidla bez mechanického pohonu; jejich části

5.2 Kalendář akcí

Za nejvýznamnější akce obchodně propagační akce pořádané každoročně v Srbsku lze označit zejména veletrhy v Bělehradě a Novém Sadě.

Konkrétně se jedná o:

- Únor (Bělehrad) - [MEĐUNARODNI SAJAM TURIZMA](#) - mezinárodní turistický veletrh
- Duben (Bělehrad) - [SEEBBE-South East Europe Belgrade Building Expo](#) - mezinárodní stavební veletrh
- Květen (Novi Sad) - [International Agricultural Fair](#) - mezinárodní zemědělský veletrh
- Květen (Bělehrad) - [Technical Fair / Sajam Tehnike](#) - mezinárodní veletrh zaměřený na strojírenství a dopravu
- Červen (Bělehrad) - [Belgrade Future Gaming](#) - mezinárodní veletrh se zaměřením na herní a IT průmysl
- Říjen - (Bělehrad) - [ECOFair / International Energy Fair / Energetika](#) - kombinovaný veletrh se zaměřením na energetiku a ekologii

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Tato kapitola obsahuje informace o základních podmínkách vstupu a uplatnění českého zboží na srbském trhu.

Podkapitoly:

- 6.1. Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej
- 6.2. Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu
- 6.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku
- 6.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu
- 6.5. Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 6.6. Trh veřejných zakázek
- 6.7. Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka
- 6.8. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba
- 6.9. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)
- 6.10. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR
- 6.11. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Standardní distribuční a prodejní síť zboží domácí provenience i zboží z dovozu zpravidla pokrývá území určitého regionu, u některých položek (např. osobní automobily) i území celého státu. Většinu distribučních a prodejních činností zajišťují malé a střední firmy. Velké velko a maloobchodní řetězce jsou v Srbsku zastoupeny spíše jen v potravinách - např. obchodní systém „DIS“. Zahraniční nadnárodní obchodní řetězce zastupuje chorvatský Agrokor s prodejními IDEA / Merkator, belgická společnost Delhaize s prodejními MAXI a řecký Veropulos. Na trh vstoupil rovněž německý LIDL. Vyskytují taktéž metody přímého prodeje zboží typu „až do domu“, nejčastěji se jedná o západní společnosti typu multilevel marketing (kosmetika Avon apod.).

S postupem času klesající, ale stále viditelný, je pouliční prodej drobného spotřebního zboží. Srbská vláda v roce 2002 učinila několik akcí, zaměřených na potírání nelegálního prodeje především CD ROM nosičů, oděvů s falešnými značkami renomovaných výrobců apod., výsledky jsou viditelné i pouhým okem (značný úbytek uličních stánků a pouličních prodejců). Bohužel, stále přetrvává prodej zboží na „burzách“ (v Srbsku „buvljak“ - bleší trh). Velkou část vystavovaného zboží tvoří padělky a kopie renomovaných světových značek, vláda se snaží tyto prodejce postihovat.

Oblíbenou formou uplatnění dovozního zboží (a služeb) na trhu je zastupování zahraničních firem místními zástupci (jde o pozůstatek z dob SFRJ, kdy ze zákona musely zahraniční firmy využívat služeb domácích zástupců). V této oblasti je pocítována silná konkurence o získání zastoupení (jakéhokoliv) zahraničního komitenta. Význam této formy uplatnění se na trhu není zanedbatelný, neboť v místních podmínkách hrají důležitou úlohu dlouhodobé osobní, často i příbuzenské, vazby a vztahy zástupců s potenciálními zákazníky. Na druhé straně se koneční spotřebitelé brání využívání služeb zprostředkování, neboť to zvyšuje konečnou cenu zboží. Zahraniční firmy se nejčastěji uchylují k poskytování zastoupení místním zástupcům na omezenou dobu, která je v případě spokojenosti obou stran dále prodlužována. Během této doby také většinou poleví tlak místních firem na udělení výhradního zastoupení, což je většinou spojeno s uvědoměním si vlastních omezení (finančních, organizačních, technických), případně velikosti trhu (místní firmy často operují pouze v určitém konkrétním území). S pokračující stabilizací ekonomiky v Srbsku a očekávanému růstu v dalších letech se stále více a více firem rozhoduje založit v Srbsku dceřinou společnost.

- Privredna komora Srbije www.pks.rs
- Privredna komora Beograda www.komberg.org.rs
-

- Privredna komora Vojvodine www.pkv.co.rs
- Regionalna privredna komora Subotica www.rpk-subotica.org.rs
- Regionalna privredna komora Sombor www.rpksombor.co.rs
- Regionalna privredna komora Kikinda www.rpk-ki.co.rs
- Regionalna privredna komora Zrenjanin www.rpkzr.org
- Regionalna privredna komora Pančevo www.rpkpancevo.com
- Sremska privredna komora www.rpksrem.co.rs
- Regionalna privredna komora Požarevac www.rpkp.co.rs
- Regionalna privredna komora Valjevo www.rpk-valjevo.co.rs
- Regionalna privredna komora Kragujevac www.kg-cci.co.rs
- Regionalna privredna komora Užice www.rpk-uzice.co.rs
- Regionalna privredna komora Niš www.rpknis.co.rs

6.2 Dovození podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Srbsko zatím není členem Světové obchodní organizace a není tak vázáno ustanoveními GATT a dalších dohod. Členství Srbska ve WTO je ale jednou ze základních podmínek pro jeho vstup do EU a zapojení se do společné obchodní politiky EU. Přístupový proces země do WTO je v současné době však již v pokročilém stádiu, a proto se očekává jeho brzké završení. Doposud mu brání mj. schválení novelizovaného zákona o GMOs.

Srbsko je kandidátskou zemí na vstup do EU. Vyjednává podmínky svého členství a v rámci přístupového procesu postupně přizpůsobuje svoji vnitřní legislativu a administrativní kapacitu unijnímu acquis. Vstup Srbska do EU se neočekává dříve nežli v roce 2025. Vzájemný obchod mezi Srbskem a členskými státy EU je takřka zcela otevřený, a to na základě **dohody o stabilizaci a přidružení**. Výjimku představují některé zvláštní položky jako třeba víno, mladé hovězí či ryby, pro něž jsou zavedeny kvóty ve směru do EU, v opačném směru se můžete setkat s certifikačními požadavky apod.

Srbsko má sjednány dohody o volném obchodu v rámci CEFTA (se státy Balkánu, které nejsou členy EU), dále s EFTA, Běloruskem a Tureckem. Z hlediska možných investic v Srbsku je jistě zajímavá existence dohody o volném obchodu s Ruskou federací, na základě které je většina položek s původem v Srbsku vyvážena bez cel (s administrativním poplatkem 1% hodnoty zboží). V okamžiku vstupu Srbska do EU však platnost těchto dohod skončí a bude uplatňován unijní obchodně-politický režim.

Licence a certifikace

Systém technických požadavků na výrobky, stejně jak o veterinární a fytosanitární předpisy, je v srbských reáliích velice složitou problematikou. Jednoznačně tedy doporučujeme v předstihu prověřit aktuální požadavky a to nejlépe angažováním místního partnera. Pro základní informace k této problematice je možné navštívit stránku www.tehnis.merr.gov.rs/en.html, kde jsou uvedené také linky na nejdůležitější instituce.

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Právní postavení obchodních společností, jejich zakládání, řízení, změny a likvidace je v Srbsku regulováno Zákonem o obchodních společnostech („Sl. věstník RS“, čís. 36/11, 99/11, 83/2014), poslední verze platná od května 2015. Zákon o obchodních společnostech rovněž reguluje i zakládání a působení organizačních složek a obchodních zastoupení zahraničních právnických osob. Všechny tyto obchodní subjekty se registrují u APR. Samotný proces registrace v APR, pokud jsou splněné veškeré zákonem vyžadované náležitosti, trvá maximálně 5 dnů od momentu podání registrační přihlášky.

Každá organizační složka nebo obchodní společnost, včetně s.r.o., registruje pouze převážnou činnost. Vedle převážné činnosti může organizační složka vykonávat jakoukoliv jinou podnikatelskou činnost, která není zákonem zakázána (činnosti, pro které je zvláštním zákonem vyžadováno předchozí povolení, souhlas či jiný akt oprávněného orgánu Srbské republiky).

Založení organizační složky zahraniční právnické osoby v Srbsku je možné na základě rozhodnutí oprávněného orgánu zahraniční právnické osoby, které je předmětem registrace v Agentuře pro obchodní společnosti Srbské republiky (dále jen „APR“). Mateřská společnost neomezeně odpovídá svým majetkem za povinnosti organizační složky vůči třetím osobám. Organizační složka nemá právní subjektivitu, jedná jménem a na účet mateřské společnosti a nemá svůj majetek. Má však v Srbsku registrovanou převážnou činnost, která se může lišit od předmětu podnikání mateřské společnosti. V srbském daňovém systému je organizační složka zahraniční právnické osoby považována za rezidenta Srbské republiky, je povinným plátcem daně ze zisku a ostatních daní a může být evidována v systému DPH.

Organizační složky se využívají např. u rozsáhlých, nicméně často jednorázových infrastrukturních projektů, kde je výhodou zapojení do systému DHP, včetně vratek. Vyznačují se nejmenšími náklady na založení a zrušení při přímé kontrole z ústředí.

Možné právní formy obchodních společností v Srbsku jsou:

- veřejná obchodní společnost
- komanditní společnost
- společnost s ručeným omezením
- akciová společnost.

Další častou formou podnikání v Srbsku je obdoba české s.r.o. Vklad do společnosti může být peněžité i nepeněžité (věci a práva), s tím, že zákon předepisuje minimální výši peněžité části základního kapitálu s.r.o., která činí pouhých 100,00 RSD. Vyplácení zisku společníkům je možné v souladu se zakladatelskou listinou a je omezené pouze v případě tzv. „předluženosti společnosti“.

Výhody i nevýhody podnikání v Srbsku prostřednictvím s.r.o. jsou obdobné, jako v České republice. Jde o dobrou cestu v případě předpokládaného dlouhodobého působení na tomto trhu nebo v případě společného podnikání se srbským partnerem.

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Požadavky na kvalitu, vzhled a úpravu propagačních materiálů především v tištěné podobě se nikterak zvlášť neodlišují od ostatních evropských zemí. Při vstupu nové firmy na trh je vždy oceněno vydání materiálů v srbském jazyce (pozor na profesionální úroveň překladů!). Vzhledem k roztržitosti TV a rozhlasového trhu téměř neexistují přesně vyprofilované kanály či stanice, s jejichž pomocí by bylo možné přesně zasáhnout cílovou skupinu.

Z hlediska PR je častým nedostatkem nezkušenost a nepříliš velká ekonomická erudovanost nemalé části novinářů. Při plánování sdělení prostřednictvím HSP je třeba si toho být vědom a trvat na autorizaci (není považována za samozřejmost).

Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Kromě řady lokálních a regionálních výstav fungují v Srbsku tři hlavní veletržní areály:

- Bělehradský veletrh (www.sajam.co.rs)
- Veletrh Novi Sad (www.sajam.net)
- Veletrh Kragujevac (www.sumadijasajam.rs)

Na jejich webových stránkách lze nalézt aktuální přehledy pořádaných akcí.

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Srbské předpisy v oblasti ochrany duševního vlastnictví jsou již ve větší míře zharmonizované se Směrnicemi EU, ale ve skutečnosti se nedostatečně provádějí. V Srbsku problém s porušováním duševního vlastnictví a s falsifikováním nadále přetrvává. Existuje 5 základních zákonů z oblasti ochrany duševního vlastnictví (Zákon o patentech, Zákon o autorských právech, Zákon o ochranných známkách, Zákon o ochraně průmyslového vzoru a Zákon o topografii integrovaných obvodů).

1. října 2010 Srbsko se stalo členem Evropského patentového úřadu. Ovšem v záležitostech copyrightu jsou někdy kritizovány nedostatky u práv souvisejících s pronájmem a půjčováním.

V oblasti výkonu ochrany IPRs je základní postavení srbské celní správy. Existuje databáze celních žalob na porušení IPRs. Nedostatek soudních specialistů na IPRs však výrazně snižuje efektivitu celého systému.

Všechny zákony jsou ke stažení na webových stránkách srbského Úřadu pro duševní vlastnictví (www.zis.gov.rs).

6.6 Trh veřejných zakázek

Právní rámec pro veřejné zakázky je v Srbsku v podstatě na standardní evropské úrovni (což neplatí pro rozsah výjimek a přesnost pravomocí příslušných orgánů). Nicméně problémy se vyskytují při jeho aplikaci. Instituce, které mají dohlížet na hladký průběh veřejných výběrových řízení jsou podkapitalizované.

Novela zákona o veřejných zakázkách (Law on Public Procurement) byla přijata v prosinci 2012 a zákon se provádí od 1. dubna 2013. Novela ještě více zesílila nezávislost [Úřadu pro veřejné zakázky](#) a přinesla řadu změn, např. povinnost každého zadavatele zaslat nejpozději do 31. ledna běžného roku Úřadu pro veřejné zakázky a státní auditorské instituci informaci o ročním plánu zakázek. V této informaci mají být uvedeny důvody a opodstatněnost každé jednotlivé zakázky a způsob stanovení odhadované hodnoty veřejné zakázky. Každý zadavatel je dále povinen nejpozději do 31. března běžného roku vypracovat zprávu o realizaci plánu zakázek v předchozím roce, který též zasílá výše uvedeným institucím.

Zákon jako standardní způsob výběru dodavatele u veřejných výběrových řízení stanoví tzv. otevřený postup („*otvoreni postupak*“). Výjimkami z toho pravidla jsou tzv. restriktivní postup („*restriktivni postupak*“) a tzv. sjednávací postup („*pregovarački postupak*“), které jsou často předmětem kritiky zejména ze strany EU. Cílem zákona je m.j. omezit tyto výjimky, které budou schvalovány pouze v nejnaléhavějších případech.

Restriktivní postup se nejvíce blíží systému předkvalifikace, kdy v 1. kole musí účastníci výběrového řízení prokázat svoji odbornou způsobilost vykonat nabízené práce. U zahraničních účastníků tendru musí jeho vypisovatel prověřit správnost předložených dokumentů, kterými mají potvrzení příslušných orgánů země, kde je účastník tendru registrován. V praxi také někteří zadavatelé požadují, aby nabídky zahraničních subjektů byly opatřeny razítkem příslušného velvyslanectví.

„*Pregovarački postupak*“ je proces, kdy vypisovatel tendru může bez předchozího zveřejnění informace oslovit pouze

vybrané firmy. To se vztahuje především na případy, kdy z objektivních důvodů, nebo z důvodu ochrany autorských práv, mohou dodávku vykonat pouze konkrétní dodavatelé. K tomu může dojít pouze v případě, že ani otevřený ani restriktivní postup nevedou k požadovanému výsledku (nabídky nejsou odpovídající, pro vypisovatele tendru nepřijatelné či nejsou-li doručeny žádné nabídky po vypsání otevřeného či restriktivního postupu). Jako objektivní příčinu zákon uznává i časovou tíseň.

Pod podlimitními či tzv. malými zakázkami se rozumí zakázky ve výši 400. tis. – 300 mil. RSD, v případě, že roční hodnota zakázek převyšuje 1 mld. RSD zadavatel je povinen přijmout interní protikorupční plán.

Všechny podrobnější informace, včetně vypisovaných zakázek a textu zákona o veřejných zakázkách v angličtině lze nalézt na [internetových stránkách příslušného úřadu](#).

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

Řešení sporů při jejich případném vzniku závisí na formulaci podmínek v obchodním kontraktu. Srbský partner v naprosté většině případů trvá na jejich řešení u Obchodního soudu v Bělehradě („Trgovinski sud“) nebo u Arbitrážního soudu při Hospodářské komoře Srbska podle místního právního řádu. S některými významnými firmami lze sjednat řešení případných sporů i v zahraničí podle jiného obchodního práva, např. u Arbitrážního dvora ve Vídni podle rakouského obchodního práva. Se zájmem zdejšího subjektu o možnost využití českého právního řádu v řešení obchodních sporů se obchodně-ekonomický úsek dosud neseťkal.

Ve většině oblastí (vydávání bankovních akreditivů a záruk, doplňování legislativní báze, poskytování informací) je situace srovnatelná s ostatními zeměmi jihovýchodní Evropy. Trendem je další zlepšování v oblasti vymáhání pohledávek a u politické stability.

Občasným problémem, především při dodávání technologických celků či investování, jsou vztahy s místními radnicemi a jimi řízenými komunálními a jinými službami. Vzhledem k politické provázanosti jednotlivých regionálních představitelů se může stát, že se politické problémy odrazí na fungování organizací vůči podnikatelům. Může se tak prodloužit např. vydávání různých povolení či pod.

Samostatnou kapitolou je občasná zkušenost našich firem, kdy se svými potenciálními partnery dlouze jednájí bez toho, aniž by debata měla nějaký reálný základ (partner nemá finanční krytí či podobně). Je vhodné během rozhovoru hledat odpověď na otázku, zda je diskuze potřebná a vede k cíli či se jedná o ztrátu času. Zároveň je však třeba být trpělivý. České firmy uzavřely mnoho obchodů právě díky trpělivosti.

Při zvažování investic do nových kapacit je v některých případech poměrně složité získat přesný obraz o situaci ve vlastnictví pozemků. V pozemkových knihách a katastru nemovitostí je obtížné získat adekvátní informace o pozemku i vlastníkově.

Srbské ekonomické prostředí je též spojováno s výraznější mírou korupce a provázaností politických elit a podnikatelského sektoru. V případě, že zahraniční firma dá najevo, že event. korupční praktiky akceptovat nehodlá, může se setkat s tím, že musí čelit výraznějším administrativním problémům. Na lokální úrovni jsou zaznamenány např. časté (většinou bezdůvodné) a opakované kontroly ze strany místních kontrolních orgánů (hygiena, bezpečnost práce aj.), nařčení firmy z nekalých praktik prostřednictvím médií, přemlouvání odborů k protestním akcím apod. V extrémních případech může dojít i k podniknutí takových kroků a opatření, která mají efekt srovnatelný s vyvlastněním. V zájmu

objektivitu je třeba konstatovat, že to nelze nazvat zcela běžnou praxí, přesto se tyto případy občas vyskytují.

Je třeba konstatovat, že v Srbsku již byla ukončena restrukturalizace a privatizace bankovního sektoru. V těchto oblastech tedy platí standardní pravidla. Přesto je třeba zvýšené opatrnosti. Při zachovávání základních pravidel obezřetnosti v platebním styku (nerealizovat avansové platby a dodávky) však není srbské prostředí obzvláště problematické.

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Místní zvyklosti

Pro účely jednání se Srby je možné konstatovat, že místní zvyky se příliš neodlišují od českých. Jisté odlišnosti jsou ve volnějším vnímání času, výraznější rétorice (včetně opakovaného zmiňování osobních kontaktů na politiky, které je v některých případech spíše hypotetického rázu). Důraz je kladen na osobní kontakt, je vhodné partnera pozvat do ČR. Doporučuje se také prověřovat, zda druhá strana postupuje podle dohody (je třeba počítat s tlaky na odkládání problémů, což v důsledku může znamenat značné zpoždění společných projektů). Dílčí odlišnosti mohou nastat také v projevech silně věřících pravoslavných partnerů.

Úředním jazykem v RS je srbština s ekavským nářečím a s písmem cyrilicí, v každodenním životě je běžně používána i latinka. V obchodním styku je běžně užívána angličtina, především u mladší generace. Méně často se lze setkat s němčinou a francouzštinou, případně italštinou.

Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

- 1. – 2. leden - Nova Godina - Nový rok
- 15. únor - Den státnosti RS a Den armády RS
- 1. – 2. květen - Praznik rada - Mezinárodní den práce
- 11. listopad – Den příměří První světové války
- 7. leden - Božič - 1.den vánoční (pouze pro pravoslavné)

Pohyblivý svátek Velikonoce (Uskrs/Vaskrs), 3 dny - Velký pátek, Velikonoční neděle a pondělí (počítáno dle juliánského kalendáře).

Pohyblivý a individuální svátek u osob srbské národnosti pravoslavného vyznání Slava - svátek rodinného patrona/světce - jeden den pracovního klidu/volna.

Dále den pracovního klidu - volna podle vyznání: křesťané římsko-katolického vyznání mají právo slavit podle gregoriánského kalendáře (pohyblivé svátky) také 1. svátek vánoční a Velikonoce - 3 dny volna - Velký pátek, Velikonoční neděle a pondělí.

Den pracovního klidu/volna podle vyznání mají muslimové podle svého kalendáře (jde o pohyblivé svátky) - první den měsíce Ramadánu (Ramazanski bajram), první den Bajramu (Kurbanski bajram).

Den pracovního klidu - volna mají osoby židovského vyznání - Jom Kipur - 1 den.

Pracovní a prodejní doba

Pracovní doba je podobná situaci v ČR. Otevírací doba obchodů většinou po - pá 8 - 20 hod. a so 8 - 15 hod. Řada soukromých obchodů má však otevřeno v sobotu do večera a po většinu dne i v neděli.

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Vstupní režim

Srbsko převzalo rozhodnutí SČH jednostranně (na základě rozhodnutí vlády, které stále trvá) zrušit vízovou povinnost vůči občanům vybraných států včetně zemí EU spolu s Českou republikou pro turistické cesty do 90 dnů s platností od 31. 5. 2003 – i pro tranzitní cesty. Bezvízový režim je bez jakýchkoli dalších vstupních poplatků.

Od 12. 6. 2010 mohou občané ČR a dalších států EU vstupovat do RS i na občanské průkazy. Mít u sebe cestovní pas není již podmínkou. Dítě mladší 15 let, nemá-li svůj vlastní cestovní pas, musí být zapsáno v cestovním pase rodiče (pozor, od r. 2012 se děti do cestovního pasu rodiče v ČR nezapisují). Pokud s dítětem cestuje jen jeden z rodičů, je dobré mít u sebe úředně ověřený písemný souhlas druhého rodiče. Totéž platí v případě, že dítě cestuje s jinou osobou než se zákonným zástupcem.

Od 19. 12. 2009 nepotřebují srbsští občané s novým typem cestovních pasů opatřených biometrickými prvky pro krátkodobé turistické cesty do schengenského prostoru víza.

Srbské orgány neumožní vstup na území Srbska z území Kosova v případě, že osoby nemají ve svém pasu vstupní razítko ze srbského hraničního přechodu s některým z ostatních sousedních států ne starší 90 dnů s tím, že během těchto 90 dnů zároveň neopustili území Srbska resp. Kosova. Vstup na území Srbska z území Kosova je možný s platným občanským průkazem.

Přihlašovací povinnost pobytu (do 24 hodin)

Každý cizinec musí přihlásit svůj pobyt delší 24 hodin na místně-příslušném oddělení policie.

Jeden exemplář formuláře potvrzeného policií je třeba mít během pobytu v Srbsku u sebe. Jste-li ubytováni v hotelu, kempu aj. plní tuto povinnost ubytovací zařízení; doporučujeme uschovat doklad o zaplacení ubytování minimálně do opuštění území Srbska, a to z důvodu případné reklamace v případě nesplnění ohlašovací povinnosti o vašem pobytu ze strany ubytovatele. Ve všech ostatních případech (pobyt u příbuzných, známých apod.) vás musí přihlásit majitel nemovitosti, ve které budete bydlet během své návštěvy Srbska. Může tak učinit i bez vaší přítomnosti, ale k přihlášení bude potřebovat váš cestovní doklad. Před odjezdem se každý musí odhlásit již osobně. *Potvrzení o přihlášení k pobytu* vyžadují hlídky pořádkové a dopravní policie a příležitostně i pasová kontrola při výstupu ze země. Nesplnění této povinnosti mohlo donedávna v rámci řízení u přestupkového soudu vynést i trest krátkodobého odnětí svobody (zpravidla v délce trvání do 7 dnů), udělení pořádkové pokuty i zákaz dalších cest do země. Ačkoliv by měl být v případě nesplnění povinnosti přihlásit ubytovaného cizince postihován ubytovatel, v praxi se zastupitelský úřad ČR v Bělehradě setkal s případy, kdy pokuta byla udělena ubytovanému. Výše pokuty se může pohybovat v rozmezí od 5 000 do 25 000 Din (1 100 až 5 500 Kč). Před odjezdem ze země je nutné se na policii odhlásit.

Nocování ve volné přírodě je zakázáno. Spaní pod širákem, ve stanu či pouze ve spacáku je možné pouze ve vyhrazených tábořištích. Také nocování v karavanu-přívěsu je povoleno pouze na vyhrazených místech (campingy). Vzhledem na vyskytnuvší se případy vloupání do automobilů během spánku cestujících a loupežného přepadení se důrazně nedoporučuje přespání v autě odstaveném na odpočívadle, čerpací stanici či jinde mimo tábořiště, ani zastavení na (zpravidla neosvětlených) odpočívadlech bez čerpacích stanic.

Pokud do Srbska přicestujete s vozem, jehož nejste vlastníkem, je nutno mít s sebou i plnou moc vystavenou vlastníkem

vozu (v angličtině) a s ověřeným podpisem vlastníka. Plná moc může být požadována na hranicích a je vždy vyžadována v případech odtažení vozu pro špatné parkování. Doporučujeme podpis ověřit u notáře či na městském úřadě, v některých oblastech Srbska mohou být problémy s ověřením provedeným Českou poštou.

Omezení pro dovoz a vývoz valut a místní měny, celní předpisy

Platí POVINNOST DEKLAROVAT CIZÍ VALUTY při příjezdu do RS. Na hraničním přechodu při vstupu do RS je třeba celním orgánům deklarovat cizí valuty v hotovosti a požadovat vydání písemného potvrzení. V opačném případě hrozí zabavení valut nad povolený limit 10 000 EUR na osobu při výstupu ze země. Šance na vrácení zabavených valut je poměrně malá. ZÚ Bělehrad zde nemůže zajistit efektivní pomoc, jelikož nedeklarování valut při vjezdu představuje porušení platných právních norem.

Bezcelně lze dovézt zboží pro osobní potřebu, a to v množství odpovídajícím době pobytu na území RS a účelu cesty. Povinná směna valut není vyžadována. Dovoz cizí měny není omezen a na hranicích většinou není třeba prokazovat dostatek finančních prostředků pro pobyt.

Pro dovoz či průvoz zbraní je potřebný zbrojní list vydaný Velvyslanectvím RS v Praze. Na hraničním přechodu je třeba přihlásit a nechat si vystavit doklad k radiostanici instalované ve vozidle.

Zakázán je dovoz a neoprávněné používání omamných a psychotropních látek a jedů.

Zákaz dovozu potravin živočišného původu – opatření proti onemocnění slintavky a kulhavky. Dovoz drobných domácích zvířat je možný po předložení mezinárodního očkovacího průkazu (vč. vakcinace proti vzteklině) a veterinárního potvrzení o zdravotním stavu o tom, že místo předchozího pobytu zvířete není postiženo některou z infekčních nemocí. Toto potvrzení nesmí být starší 2 dnů před vstupem na území RS.

Doporučuje se dále vystavit potvrzení obsahující relevantní údaje k převáženému zvířeti (rasa, stáří, místo původu). Zvláštní poplatky ve vztahu k domácímu zvířectvu se na hranicích zatím nevyžadovaly.

Od 1. října 2004 je možné cestovat se psy, kočkami a fretkami pouze s pasem dle nařízení (ES) č. 998/2003. Jedná se o jednotný doklad platný pro EU.

Aktuální informace je možné nalézt na internetových stránkách [Státní veterinární správy ČR](#) a možné změny a aktuální informace může poskytnout i Velvyslanectví RS v Praze.

Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince

Situace v RS je stabilní a klidná. Nebezpečí incidentů se může objevit např. v případě významných sportovních akcí (mj. kvůli tvrdému jádru fanoušků fotbalových klubů Crvena Zvezda a Partizan Bělehrad či např. v případě mezistátního utkání např. s Chorvatskem). V případě cesty do oblastí bezprostředně sousedících s Kosovem a Severní Makedonií doporučujeme informovat se v předstihu na aktuální situaci.

Při cestování po silnici se doporučuje vůbec nevyužívat odpočívadla a na krátké zastávky využít jedině dobře osvětlené čerpací stanice. Rozhodně nedoporučujeme přenocování na žádném z těchto míst.

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

- Jestliže se zakládá pracovní poměr s cizím občanem, používají se nařízení Zákona o uzavírání pracovního poměru s cizími občany;
- Cizí občan může být zaměstnán a pracovat v Srbsku, jestliže má pracovní povolení a je přihlášen podle relevantního článku zákona;
- Pracovní povolení se může vydat cizinci, který má povolení pro trvalý nebo dočasný pobyt nebo jiný doklad v souladu se zákonem;
- Cizinec, který má pracovní povolení v Srbsku, může provádět pouze práci, pro kterou pracovní povolení obdržel.

Pracovní povolení se vydává na dobu určitou a jeho trvání záleží na účelu. Pracovní povolení vystavuje **Státní úřad pro zaměstnávání Republiky Srbsko**.

Vláda RS zajišťuje roční kvótu pracovních povolení pro cizince, kterou se omezuje počet cizích občanů na pracovním trhu v Srbsku.

Užitečné odkazy:

- [Ministerstvo práce a sociálních věcí](#)
- [Státní úřad pro zaměstnávání](#)

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Při cestě do Srbska náleží českému držiteli Evropského průkazu zdravotního pojištění nárok na věcné dávky v rozsahu nutné a neodkladné zdravotní péče podle srbského práva na účet své české zdravotní pojišťovny. Má být poskytnuta taková péče, jejíž poskytnutí je nezbytné pro odvrácení ohrožení zdraví či života a jejíž poskytnutí nelze odložit na dobu po návratu do ČR. Nárok na zdravotní péči na základě mezinárodní smlouvy lze v Srbsku uplatnit pouze u lékařů a nemocnic, které mají smlouvu s Republikovým fondem zdravotního pojištění. V případě některých zdravotnických zákroků a ošetření se dle srbského práva platí spoluúčast.

V případě nutnosti lékařské péče v Srbsku je potřeba se nejdříve obrátit na Republikový fond zdravotního pojištění (Republički fond za zdravstveno osiguranje, v Bělehradě sídlí pobočka na adrese Nemanjina 30), kde bude po předložení **Evropského průkazu zdravotního pojištění** (u turistů) nebo **Potvrzení o příslušnosti k právním předpisům CZ/SRB 101** (u dlouhodobě pobývajících osob) pojištěnci vydán **formulář INO-1**. S tímto potvrzením se pojištěnec prokazuje u smluvních lékařů. Bez splnění uvedených náležitostí je třeba počítat s platbou v hotovosti (v dinárech).

Pokud se pojištěnec nemůže předem obrátit na pobočku republikového fondu (zejména v případě náhlého zhoršení zdravotního stavu, např. při autonehodě), ošetří ho smluvní zdravotnické zařízení i bez předchozí registrace.

Více informací lze nalézt na adrese www.kancelarzp.cz/cs/smluv-staty/srbsko.

Opatřit si formulář INO-1 doporučuje ZÚ Bělehrad každému, kdo má v RS dlouhodobý pobyt. Zejména při kratších cestách či tranzitu územím Srbska ZÚ i nadále doporučuje v ČR před cestou uzavřít cestovní zdravotní pojištění na komerčním základě.

Úroveň zdravotnických služeb v hlavním městě a větších městech je srovnatelná se zdravotnickou péčí v ČR, jinde závisí na kategorii konkrétního zařízení.

7. Kontakty

V této části se nacházejí užitečné kontaktní informace

Podkapitoly:

- 7.1. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 7.2. Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)
- 7.3. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)
- 7.4. Internetové informační zdroje

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví ČR v Bělehradě

Bulevar kralja Aleksandra 22, 125 108 Beograd, Srbsko

Telefon (+381 11) 33 36 200

fax 323 64 48

email - obecný: belgrade@embassy.mzv.cz

obchodní úsek: Commerce_Belgrade@mzv.cz

konzulární úsek: consulate_belgrade@mzv.cz

web: www.mzv.cz/belgrade

Velvyslanectví je umístěno v centru Bělehradu, v blízkosti budovy parlamentu („Narodna Skupština“), městské radnice („Skupština grada“), kostela Svatého Marka („Crkva Svetog Marka“) a parku Tašmajdan. Nejbližší silniční křižovatkou je křižení ulic Takovska a Kneza Miloša s Bulevarem kralja Aleksandra (60 m).

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Odbor zahraničně ekonomických politik I

Politických vězňů 20

112 49 Praha 1

www.mpo.cz

Ministerstvo zahraničních věcí

Odbor států jižní a jihovýchodní Evropy

Loretánské náměstí 5

118 00 Praha 1 - Hradčany

www.mzv.cz

Kancelář CzechTrade v Srbsku

Bulevar M. Pupina 10i/212

11070 Beograd

tel. (+381) 112 120 963

e-mail: belgrade@czechtrade.cz

www.czechtradeoffices.com

CzechInvest, CzechTourism ani Česká centra nejsou v Srbsku zastoupena.

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- policie 192
- hasiči 193
- záchranka 194
- pohotovostní služby 112,
- služba pro informování a varování 1985
- silniční služba AMSS (Auto-moto Savez Srbije) a silniční služba 1987.

Volání na tato čísla je zdarma. Volací předčíslí: + 381 (Srbská republika) - 0 11 (Bělehrad, Srbsko). U auto-moto služby doporučujeme kontaktovat i auto-moto-svaz v ČR - ÚAMK a ABA.

Další důležitá telefonní čísla:

- Odtahová služba v Bělehradě 311 12 56, 222 12 56;
- Informace o telefonních číslech 11811
- Železnice Informace - Hlavní nádraží Bělehrad 011/360-28-99;
- Informace o železničním spojení v zahraničí vč. RS poskytují i České dráhy - mezinárodní přeprava;
- Letecká přeprava - Letiště Nikola Tesla 011/2097-828
- Autobusová přeprava, informace Bělehrad autobusové nádraží 011/2636 299 a st. Lasta **0800 334 334 (bezplatní linka)**;
- Tourist information centre - Belgrade, Knez Mihajlova 5, Beograd, tel. +381 11 - 2635 622.

Bělehradské Letiště Nikola Tesla se nachází cca 15 km od centra města směrem na západ (u dálnice Bělehrad - Záhřeb). Městská doprava zajišťuje každých 30 minut spojení centra (autobusové nádraží Zeleni venac) s letištěm autobusem č. 72. Od hotelu Slavie na stejnojmenném náměstí („Trg Slavija“) jezdí na letiště každou hodinu autobus letecké společnosti Air Serbia.

Tourist Organization of Belgrade

Masarikova 5/IX, Beograd

tel. +381 11 - 3061-400

web: www.tob.co.rs

E-mail: office@tob.co.rs

National Tourism Organization od Serbia

Čika-Ljubina 8, Beograd

tel. +381 11 - 6557-127

- www.srbija.travel
- www.serbia.travel
- www.serbia-tourism.org
- www.tos.rs
- www.tos.org.rs
- e-mail: info@serbia.travel

7.4 Internetové informační zdroje

- www.krstarica.com (hlavní srbský prohlížeč internetu, existuje i v anglické verzi). Tyto stránky jsou kvalitně zpracovány a lze na nich najít adresy všech ostatních srbských internetových stránek.
- www.srbija.gov.rs (oficiální internetová stránka vlády RS)
- www.beograd.rs (oficiální internetová stránka města Bělehrad)
- www.tob.co.rs (oficiální internetová stránka Turistické organizace Bělehradu)
- www.belgrademaps.com/en/ (mapa bělehradské MHD)
- www.beg.aero/en/ (letišť Bělehrad)
- www.bas.rs/basweb_eng (spojení z autobusové stanice Bělehrad)
- w3.srbrail.rs/ZSRedVoznje/en (jízdní řády vlaků)
- www.planplus.rs (přesné vyhledání adresy)